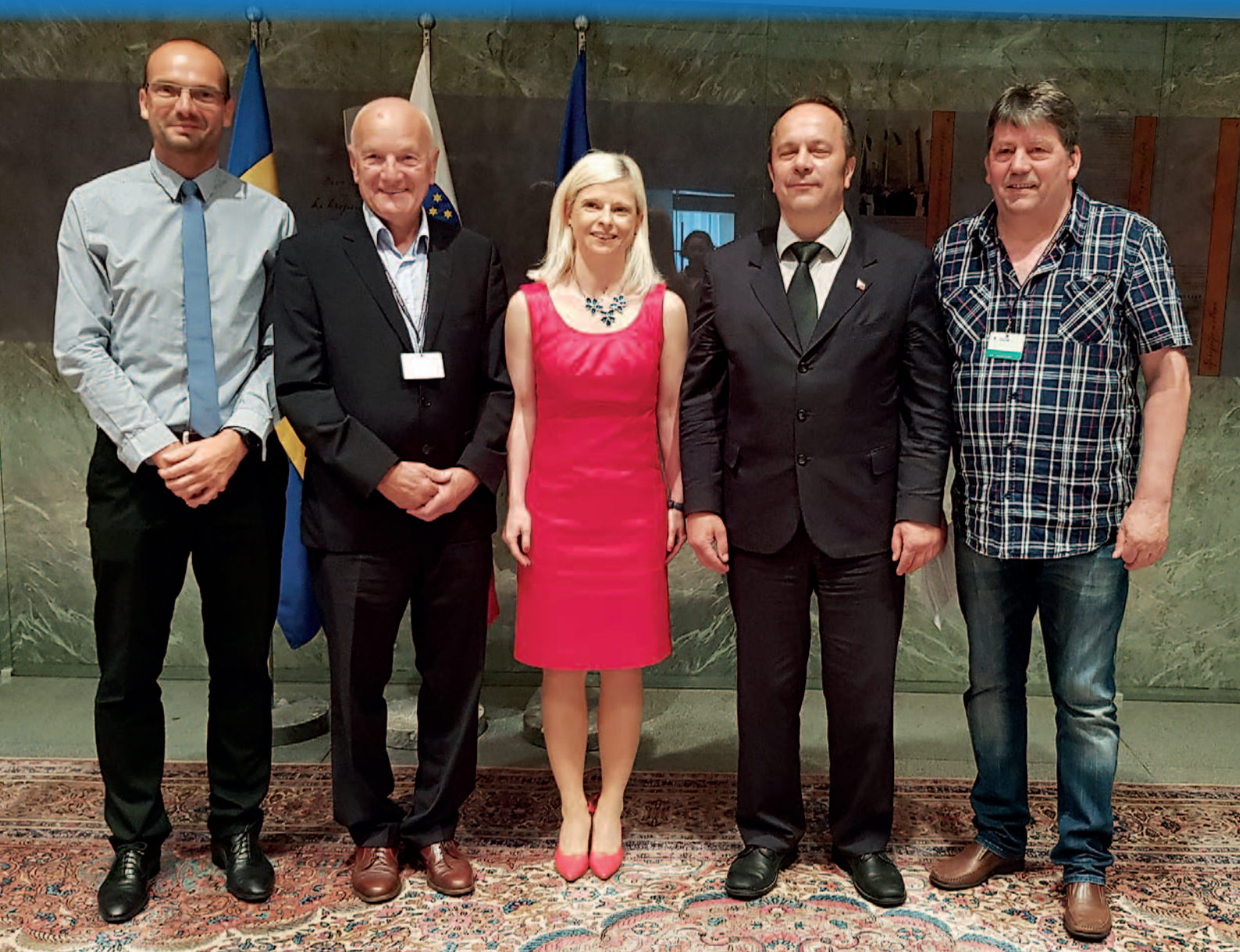

Iz sveta tišine

Letnik XXXX, št. 8, avgust 2019 | ISSN 1318-139

**V ustavni komisiji naklonjeni vpisu
slovenskega znakovnega jezika v ustavo**

**Film Lastovke letajo nizko na svetovnem
gledališkem festivalu gluhih v Franciji**

Praznovali smo mednarodni teden gluhoslepih

**Bančno svetovanje in storitve tudi v
slovenskem znakovnem jeziku**

Obvestilo uredniškega odbora

Pred vami je avgustovska številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli zanimivosti iz življenja gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom. Prejšnja številka je bila posvečena 40-letnici razvoja slovenskega znakovnega jezika, v luči katere sta 23. 5. 2019 Državni svet RS in Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije skupaj pripravila posvet z naslovom Znakovni jezik za vse. V tokratni številki glasila boste našli zanimivosti in dogodke, ki jih je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije skupaj z društvi organizirala v teh poletnih mesecih. Prebrali boste lahko opozorila pred zlorabami invalidnosti in zavajajoče oglaševanje ojačevalcev zvoka, ki se čedalje pogosteje pojavljajo tudi pri nas. V glasilu najdete poleg rednih rubrik tudi številne koristne in zanimive informacije.

Vljudno vas vabimo, da soustvarjate naše glasilo Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov: urednistvo.ist@zveza-gns.si.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite brezplačno prejemati, nam pišite na e-naslov: urednistvo.ist@zveza-gns.si ali pa svoje ime, priimek ter naslov sporočite na naslov: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, 1000 Ljubljana.

Glasilo IST je dosegljivo tudi v virtualni obliki, na naslovu: www.zveza-gns.si.

Uredništvo

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za kulturo. Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Pošiljanje pisnega in slikovnega gradiva za glasilo IST

Prijazna spodbuda našim piscem

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije posnete s fotoaparatom, izberite nastavitve kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavitve kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu .jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega bralnika, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB.

Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument, ampak jih pripnite k svoji elektronski pošti.

Fotografije in besedila, ki ne ustrezajo navodilom, bomo prisiljeni zavrnil oziroma jih objaviti brez fotografij.

Nekatere pomembne informacije iz časopisa pripravljamo tudi v slovenskem znakovnem jeziku (SZJ). Pri nekaterih člankih v glasilu Iz sveta tišine boste našli QR-kodo in z nameščeno aplikacijo Slovar SZJ si boste lahko članek ogledali na mobilnih napravah v obliki videoposnetka v SZJ. Bralnik QR-kode je dostopen na aplikaciji slovarja SZJ. Navodila za prenos aplikacije in uporabo QR-kode so napisana na strani 7. Ker so videoposnetki namenjeni gluhim uporabnikom SZJ, niso opremljeni z zvokom. Želimo vam prijetno branje.

Uredništvo

Izdajatelj: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, Ljubljana, telefon: 01/500 15 00, telefaks: 01/500 15 22 **Spletna stran:** www.zveza-gns.si **Urednik:** Adem Jahjefendić, urednistvo.ist@zveza-gns.si **Uredniški odbor:** Franc Forštner, Aleksandra Rijavec Škerl, Tine Jenko **Lektorica:** Darka Tepina Podgoršek **Oblikovanje:** ARTMEDIA **Tisk:** Tiskarna DTP. Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. Mnenja in stališča posameznih avtorjev prispevkov ne izražajo nujno tudi mnenj in stališč uredništva in ZDGNS. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografije na naslovnici: Sekretar ZDGNS Matjaž Juhart, predsednik ZDGNS Mladen Veršič, mag. Ksenija Klampfer, ministrica MDSDZ, mag. Branko Grims, predsednik ustavne komisije DZ RS, in Branko Gornjec, sekretar DGNP MS. **Foto:** ZDGNS

Uvodnik

Na drugi seji ustavne komisije Državnega zbora RS, ki je potekala v sredo, 26. 6. 2019, in jo je vodil predsednik komisije mag. Branko Grims, so bili predstavljeni glavni argumenti, zakaj je treba slovenski znakovni jezik vpisati v ustavo.

Stališče vlade za pripravo predloga za začetek postopka za dopolnitev drugega poglavja ustave z osnutkom ustavnega zakona o dopolnitvi in s podarkom, da je slovenski znakovni jezik manjšinski jezik, ki potrebuje ustavno varstvo, je predstavila ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti mag. Ksenija Klampfer. Dodala je, da bo z vpisom slovenskega znakovnega jezika v ustavo osebam z okvaro sluha po mnenju vlade omogočeno polno uveljavljanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki jih določa tudi Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov.

Predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Mladen Veršič je opozoril na neenakopraven položaj gluhih otrok v izobraževalnem sistemu, saj se ne izobražujejo v svojem in o svojem jeziku. Sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Matjaž Juhart je predstavil socialni položaj invalidov z okvaro sluha, ki je posledica neprilagojenega izobraževalnega sistema, ki bi gluhim omogočal doseganje višje stopnje izobrazbe. Hkrati je sekretar Juhart poudaril, da razvoj slovenskega znakovnega jezika in njegov obstoj ne moreta biti odgovornost civilne družbe, ampak mora država SZJ zaščititi, prevzeti financiranje njegovega razvoja in tudi na tem področju začeti izvajati ustrezno jezikovno politiko.

Prav tako so poslanci Državnega zbora RS, ki so bili na seji, podali pozitivna mnenja in izrazili naklonjenost svojih poslanskih skupin vpisu slovenskega znakovnega jezika v ustavo. Na podlagi vseh podanih pojasnil, pozitivnih mnenj in podpore poslanskih skupin je ustavna komisija začela nadaljnje postopke, ki so potrebni za vpis SZJ v ustavo.

Želeli bi vas opozoriti, da se po različnih krajih Slovenije pojavljajo posamezniki, ki se pretvarjajo, da so gluhi ali naglušni, ter zbirajo sredstva zase ali za organizacije gluhih in naglušnih v Sloveniji. Zveza

društev gluhih in naglušnih Slovenije in nobeno od njenih društev nima nič s tem, tako da gre za morebitne zlorabe.

Vse vljudno naprošamo, da če vidijo kogar koli, ki bi na takšen ali podoben način zbiral sredstva za gluhe ali naglušne oz. za organizacije gluhih in naglušnih, da to nemudoma sporočijo policiji.

Prav tako bi vas želeli opozoriti, da so ljudje po različnih krajih Slovenije v poštne nabiralnike prejeli zavajajoča oglasna sporočila, ki oglašujejo »inteligentni ojačevalec sluha« in jih primerjajo s slušnimi aparati. V omenjenem oglasu gre za zavajanje, ki je podprto z lažnimi strokovnimi raziskavami in izjavami posameznikov, saj nerealno in neresnično navajajo, da lahko »inteligentni ojačevalec sluha« 100-odstotno povrne slušne sposobnosti, učinkovito prepreči izgubo sluha in tudi resne, dolgotrajne težave s sluhom. Vsebina oglasa ne temelji na strokovnih utemeljitvah in dognanjih medicinske stroke.

Pri tem oglasu pa ne gre samo za zavajanje, temveč tudi za neposredno škodljivost, saj lahko oseba, ki slabše sliši in nujno potrebuje zdravniško pomoč ali celo operacijo, to opusti, ker jo je zavedla vsebina oglasa. Pri okvari sluha gre za stanje, ki ga mora zdravnik najprej diagnosticirati, šele potem se odloči za način zdravljenja in rehabilitacije. Prav tako je uporaba individualnih neprilagojenih pripomočkov za krepitev zvoka iz okolice lahko škodljiva in dodatno okvari ostanke sluha.

Želeli bi vas predvsem opozoriti, da ne nasedajte oglašom za reševanje težav s sluhom s cenenimi slušnimi aparati ali različnimi pripravki. V Sloveniji je za vsako zavarovano osebo zagotovljena brezplačna pridobitev standardnega slušnega aparata. Kakršna koli uporaba pripomočkov in ojačevalcev zvoka, ki ni medicinsko indicirana, je lahko zdravju škodljiva, na kar opozarja tudi medicinska stroka v Sloveniji.

Želim vam prijetno branje.

Adem Jahjefendić, urednik

S sekretarjeve mize

»Nihče ne more služiti dvema gospodarjema.« (Hebrejski pregovor)

Teden gluhoslepih Helen Keller – film Dotik

Ob tednu gluhoslepih smo javnost obvestili o problematiki gluhoslepih in znova objavili film Dotik. Javnost in odločevalci se čedalje bolj zavedajo in seznanjajo s tem, da je gluhoslepota samostojna specifična invalidnost, zaradi katere osebe potrebujejo posebno skrb države.

ZDGNS Inštitut za SZJ – strokovni priročnik Znakovni jezik, govornica kretenj

V sodelovanju z dr. Andrejo Žele, profesorico na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in sodelavko ZRC SAZU, Inštituta za SJ in sodelavko Inštituta SZJ, smo v tiskani različici izdali drugo izdajo strokovne-

ga priročnika, ki je nastal že leta 2003 in v osveženi podobi tudi letos ob praznovanju 40-letnice razvoja SZJ na ZDGNS.

ZDGNS in Študentski inovativni projekt za družbeno korist ŠIPK Filozofija gre v svet

ZDGNS je podprla projekt ŠIPK ljubljanske filozofske fakultete Filozofija gre v svet. Osebam z okvaro sluha se odpirajo vrata tudi v svet filozofije in duhovnega zdravja ter duhovne osebne rasti. Veseli nas, da se gluhim in naglušnim odpirajo številna vrata v svetove, ki so bili do zdaj zaradi nedostopnosti velikokrat zaprti.

Zakon o pravilih cestnega prometa

V javni razpravi smo podali predloge na omenjeni predlog spremembe zakona, ki med drugim uvaja tudi posebna prevozna sredstva.

Zakon o medijih

V javni razpravi smo podali pripombe in predloge na omenjeni predlog spremembe zakona, ki je iz nam neznanih razlogov izbrisal poseben položaj oseb z okvaro sluha in vida. S pripombo in drugimi predlogi smo na ustrezno ministrstvo podali naše predloge.

Zakon o osebni asistenci

Odprla se je razprava o spremembah zakona, na katerega smo podali svoje pomisleke. V razpravi in na sestankih so bili izraženi številni pomisleki. Zadržna informacija MDDSZ je, da so aktivnosti v zvezi s spremembo tega zakona začasno ustavili.

Zakon o elektronskih komunikacijah

Na podlagi uredb evropskega parlamenta in direktive EU za področje elektronskih komunikacij so se

začeli postopki sprejemanja Zakona o elektronskih komunikacijah. Aktivno se vključujemo v razprave in sestanke na to temo.

Zakon o FIHO in FŠO

Nadaljujejo se izredno pestri in zahtevni sestanki, sprejemi, razgovori in delovne različice predlogov za spremembe na tem področju, ki ga uvaja resorno ministrstvo za šolstvo. Obžalujemo, da so predlogi invalidskih organizacij velikokrat spregledani oz. da je zaznati, da se je država lotila korenitih sprememb s politično obarvano noto.

Revizija EU direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah

Evropski parlament in Svet Evropske unije sta dosegla politični dogovor o reviziji direktive, ki bo med drugim vseboval člen o dostopnosti medijskih storitev, ki naj bi bil boljši v primerjavi s členom iz prejšnje direktive. Aktivno smo vključeni v te razprave in iskanje ustreznih rešitev.

Pripombe ZDGNS na Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja in predlog za oblikovanje komisije za medicinske pripomočke iz skupine slušni aparati

ZDGNS se aktivno vključuje v razpravo z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije glede pre-

Na ZZZS smo znova naslovili naše predloge.

dlogov za naše uporabnike na področju slušnih aparatov in tehničnih pripomočkov. Razgovori bodo potekali vse do jeseni, ko bomo imeli več informacij.

ZDGNS podala pripombe na Ministrstvo za zdravje za zavrnitev Pravilnika o seznamu in izhodiščih za vrednosti medicinskih pripomočkov iz obveznega zdravstvenega zavarovanja

ZDGNS je na ministrstvo naslovila pričakovanje, da bo sprejetje tega pravilnika zavrnjeno, saj bi bile osebe z okvaro sluha z uveljavitvijo pravilnika med drugim prikrajšane za možnost izbrati zase ustrežnejši medicinski pripomoček.

ZDGNS opozarja javnost o zlorabi invalidnosti in zavajajočih oglasnih sporočilih

Obvestili smo medije in javnost, da se po različnih krajih Slovenije pojavljajo posamezniki, ki se pretvarjajo, da so gluhi ali naglušni ter da zbirajo sredstva zase ali za organizacije gluhih in naglušnih v Sloveniji. Poudarili smo, da Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije ter nobeno od njenih društev nima nič s tem in da gre za morebitne zlorabe. Naše organizacije sredstev ne zbirajo s tovrstnimi oblikami, saj te pomenijo kršitev slovenske zakonodaje. Vse smo prosili, da če vidijo kogar koli, ki bi na tak ali podoben način zbiral sredstva za gluhe ali naglušne oz. za organizacije gluhih in naglušnih, naj to nemudoma sporočijo policiji. Vljudno prosimo vse, da za dosego svojih interesov ne zlorabljajo invalidnosti z namenom okoriščanja ali zavajanja.

Zloraba invalidnosti

Posvet Državnega sveta in NSIOS o človekovih pravicah invalidov

Dejavno smo sodelovali pri posvetu Državnega sveta in naslovili na politične in strokovne odločevalce ključne izzive in probleme, s katerimi se

soočajo invalidi in invalidske organizacije v Sloveniji. Podpredsednik NSIOS Mladen Veršič je bil tudi eden izmed govornikov na tem posvetu.

Posvet o uresničevanju človekovih pravic invalidov

Dokumentarni film Lastovke letajo nizko na največjem svetovnem gledališkem festivalu gluhih Festival Clin d'Oeil

Tokratni festival je bil za Slovenijo prav poseben, saj se je po več poizkusih ZDGNS z različnimi kulturnimi točkami v preteklosti tokrat prvič na program uvrstil dokumentarni film Tadeja Čatra Lastovke letajo nizko v produkciji Rhaego production in ZDGNS. Gre za veliko priznanje, ki priča o kakovosti filma, saj posebne komisije festivala med množico predlogov v program uvrstijo le najboljše. Prikazovanja filma so se udeležili gluhi iz Slovenije pa tudi predstavniki ZDGNS in na povabilo organizatorjev festivala avtor filma Tadej Čater.

Slovenski udeleženci na Festivalu Clin d'Oeil 2019, Reims v Franciji

O velikosti festivala pričajo tudi številke. Vsak dan je festival obiskalo več kot 5000 ljudi. Festival je ponudil različne dogodke, kot so predavanja, gledališke in filmske predstave ter plesni in glasbeni nastopi, stojnice različnih organizacij, delavnice na področjih kuhanja, videoprodukcije in kulture. Kot zanimivost: tudi pri ponudbi zabave, hrane in pijače so bili navzoči večinoma gluhi.

Seja Ustavne komisije Državnega zbora RS glede umestitve SZJ v Ustavo RS

Na povabilo predsednika ustavne komisije mag. Branka Grims smo se udeležili sestanka komisije in pojasnili ključne razloge in argumente za potrebno spremembo ustave. Veseli nas, da smo predstavniki ZDGNS in ministrica za MDDSZ uspešno prepričali poslance DZ, ki so soglasno potrdili začetek postopka za dopolnitev Ustave Republike Slovenije. Delo se s tem nadaljuje v Državnem zboru RS.

Seja ustavne komisije je potekala v sredo, 26. 6. 2019.

ZDGNS predlagala člane za strokovno skupino Ustavne komisije Državnega zbora

ZDGNS je v roku oddala predlog članov za strokovno skupino ustavne komisije, ki bo preučila vladni predlog za začetek postopka za dopolnitev ustave. V želji, da so poleg poslancev DZ in političnih oz. ustavnih strokovnjakov navzoči tudi strokovnjaki s področja slovenskega znakovnega jezika, smo se obrnili na vse ustrezne posameznike in organizacije, ki bi bili pripravljeni sodelovati. Na podlagi povratnih potrditev (nekateri so se opravičili) smo predlagali naslednje kandidate za člane:

1. Matjaž Juhart, ZDGNS – Inštitut za SZJ in Pedagoška fakulteta v Kopru
2. Valerija Škof, ZDGNS – Inštitut za SZJ
3. Dr. Andreja Žele, ZRC SAZU – Inštitut Frana Ramovša za slovenski jezik in Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
4. Dr. Nataša Gliha Komac, ZRC SAZU – Inštitut Frana Ramovša za slovenski jezik
5. Dr. Marjetka Kulovec, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana
6. Dr. Matic Pavlič, ZDGNS in Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
7. Dr. Damjana Kogovšek, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
8. Dr. Irena Stramljič Breznik, Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru

Vsi kandidati so v različnih fazah sodelovali na področju slovenskega znakovnega jezika in izrazili pripravljenost za sodelovanje. Iskreno se jim zahvaljujemo za nesebično pomoč in si želimo, da bomo pokazali vsem, da znamo biti enotni in s skupnimi močmi zgraditi lepo zgodbo. Inštitut za SZJ je partner številnim ustanovam in vodilni v RS na področju slovenskega znakovnega jezika. Želimo si, da bi bili v naslednji fazi dela v Državnem zboru RS proaktivni partnerji pri pisanju zgodovine – umestitve znakovnega jezika v ustavo.

Sprejem predsednika Državnega zbora RS mag. Dejana Židana

Na podlagi sklepov Ustavne komisije DZ nas je sprejel predsednik DZ s strokovnimi sodelavci. Na sestanku smo pregledali dosedanje korake in vse potrebne nadaljnje postopke. Glede na časovni-

Predsednik DZ RS mag. Dejan Židan in predsednik ZDGNS Mladen Veršič sta podala izjavo za medije.

co je realno pričakovati spremembo ustave v letu 2020. Želimo si, da bo to čim prej, zagotovo pa še v mandatu zdajšnje vlade.

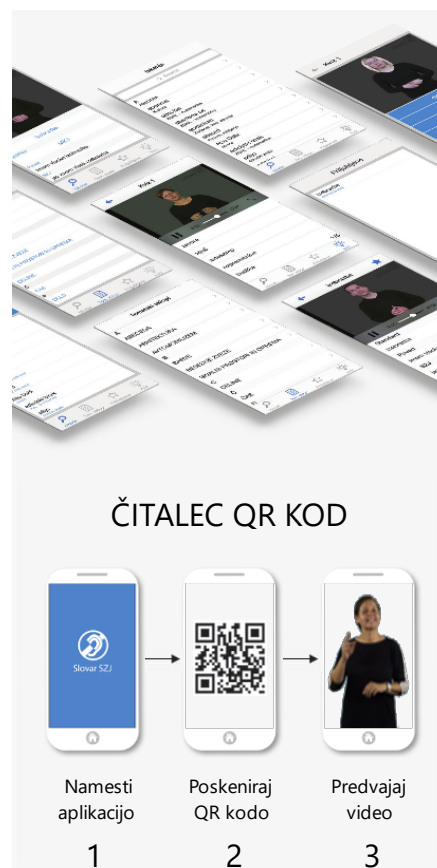
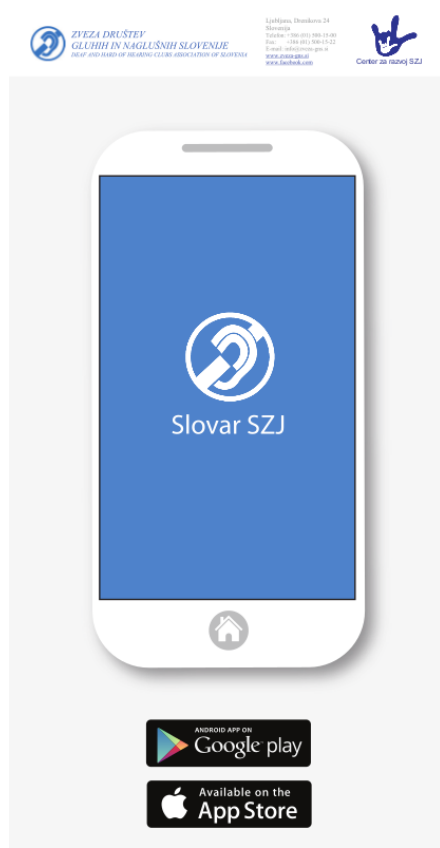
Matjaž Juhart

QR-koda

Z mobilno aplikacijo Slovar SZJ si lahko zdaj ogledate videoposnetke v SZJ z uporabo optičnega čitalca QR-kod. Uporaba QR-čitalca je preprosta:

Korak 1 – Zaženite mobilno aplikacijo Slovar SZJ ter v meniju izberite QR (spodaj desno).

Korak 2 – Mobilni aparat usmerite na določeno QR-kodo na listu glasila IST.

V ustavni komisiji so naklonjeni vpisu SZJ v ustavo

Člani Ustavne komisije Državnega zbora, ki so 26. junija obravnavali vladni predlog za začetek postopka za dopolnitev ustave, tako da bi vanjo zapisali pravico do uporabe slovenskega znakovnega jezika, so izrazili naklonjenost predlogu. Ustavna komisija do 12. julija med poslanskimi ekipami zbira predloge za člane strokovne skupine, ki bo oblikovala predlog, ali naj se postopek za vpis znakovnega jezika v ustavo začne. Do istega roka pričakujejo vladno oceno posledic, kaj bi jih takšne spremembe prinesle s seboj.

Prav tako naj se vlada opredeli do predloga poslancev italijanske in madžarske narodne skupnosti, naj se ustrezno dopolni in v ustavo smiselno umesti tudi madžarski in italijanski znakovni jezik. Predlog sta pripravila glede na to, da ustava obema manjšinama na narodnostno mešanih območjih zagotavlja uporabo njunih jezikov, čeprav je sekretar Društva gluhih in naglušnih Pomurja Branko Gornjec dejal, da na tamkajšnjem območju živi le 12 gluhih, niti v krovni zvezi pa niso našli nikogar, ki bi na naših tleh uporabljal italijanski ali madžarski znakovni jezik.

Vlada je predlog za začetek postopka za dopolnitev drugega poglavja ustave z osnutkom ustavnega zakona o dopolnitvi tega poglavja pripravila na pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, je povedala ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti mag. Ksenija Klampfer. Z njim želi, da se uporabnikom slovenskega znakovnega jezika, torej gluhim, naglušnim, gluhoslepim in osebam s polževim vsadkom, na ustavni ravni zagotovi ustavnopravna podlaga za ustrezne ukrepe. Vsi namreč za sporazumevanje uporabljajo slovenski znakovni jezik, ki ga je treba stalno razvijati in standardizirati, saj ne dosega komunikacijskih zahtev sodobne, na znanju temelječe družbe, je prepričana ministrica za delo Ksenija Klampfer. Prav tako se uvršča med jezike manjšin, a še ne uživa ustavnega varstva, kar skuša kot predlagateljica spremeniti. S tem bo po mnenju vlade uporabnikom SZJ zares omogočeno polno uveljavljanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki jih določa tudi Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov.

Predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Mladen Veršič je opozoril, da se gluhi otroci v šoli še vedno ne morejo učiti svojega jezika, torej slovenskega znakovnega jezika. Pomembno je, da ga dobijo in da se to sistemsko uredi v zavodih za

otroke z okvaro sluha in v rednih šolah. Hkrati je poudaril, da ima le odstotek gluhih visokošolsko izobrazbo. Gluhi so zaradi neizobraženosti zelo slabo zaposljivi ali celo nezaposljivi, je dejal.

Gluhi imajo med vsemi invalidi najslabši socialni položaj, ga je dopolnil sekretar Zveze Matjaž Juhart. Zato Zveza želi, da se gluhi otroci lahko v šoli učijo slovenskega znakovnega jezika, kot se večina drugih otrok uči slovenščine. Ob vsem tem je treba poskrbeti še za sistemsko financiranje razvoja znakovnega jezika. Do zdaj je namreč Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije razvijala ta jezik s sredstvi iz razpisov. Zapisali in dokumentirali so 16.000 kretenj. Zato je nujno, da država prevzame financiranje razvoja tega jezika in izvaja ustrezno jezikovno politiko, je še dodal Matjaž Juhart, ki vodi strokovno službo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Ustavni komisiji smo podali ključne razloge in argumente za potrebno spremembo ustave.

Predsednik DZ Dejan Židan je v razpravi dejal, da poslanska skupina SD podpira predlog za začetek postopka za dopolnitev ustave. Po njegovih besedah je pomembno pomagati posameznikom, da bodo lažje del skupnosti.

Tudi v SAB po besedah Andreja Rajha podpirajo predlog. Tako se bo začel slovenski znakovni jezik sistematično razvijati, revščina med gluhih pa se bo izkoreninila, je menil.

Po besedah Željka Ciglerja iz Levice si v poslanski skupini ne želijo, da bo zapis v ustavi le črka na papirju, temveč se mora položaj gluhih izboljšati tudi v praksi.

Tudi Jani Möderndorfer iz SMC je poudaril, da je treba dati gluhim pravico do njihovega jezika in hkrati mesto v družbi, ki jim pripada.

Mag. Tina Grošelj

Pravni sedež – Helsinki, Finska

SVETOVNA ZVEZA GLUHIH (WFD)

PO Box 65, 00401 Helsinki, FINSKA

www.wfdeaf.org

Dokument o stališču WFD glede dostopnosti: Tolmačenje in prevajanje znakovnega jezika in razvoj tehnologije

1 KLJUČNE TOČKE

- Gluhi uporabniki znakovnega jezika imajo pravico do dostopa do informacij in interakcij s pomočjo strokovno usposobljenih tolmačev in prevajalcev za znakovni jezik.
- Stroka tolmačenja in prevajanja znakovnega jezika se je z leti zelo razvila.
- Po svetu je še vedno veliko neskladnosti pri zagotavljanju tolmačenja in prevajanja znakovnega jezika.
- Razvoj tehnologije ima pomemben vpliv na način dela tolmačev in prevajalcev za znakovni jezik.
- Stroka tolmačenja in prevajanja znakovnega jezika bo v prihodnosti zaradi razvoja novih tehnologij videti drugače.
- Zagotavljanje in razvoj storitev tolmačenja in prevajanja znakovnega jezika bi morala potekati v tesnem sodelovanju z nacionalnimi zvezami gluhih in nacionalnimi zvezami poklicnih prevajalcev.

2 UVOD

Tolmač ali prevajalec znakovnega jezika dela z glasovnimi ali pisnimi jeziki in zagotavlja storitve tolmačenja ali prevajanja med različnimi jeziki, ne glede na to, ali so kretalni ali glasovni. Področje tolmačenja in prevajanja je v zadnjih desetletjih doživelo velike spremembe. Globalne spremembe v tehnologiji potekajo hitro po vsem svetu in imajo velik vpliv na stroko. Ta dokument o stališču

daje globalni pregled trenutnega stanja stroke tolmačenja in prevajanja znakovnega jezika, zlasti v povezavi z najnovejšim tehnološkim razvojem, kot sta tolmačenje in prevajanje na TV, v medijih ali na daljavo¹.

Tolmačenje v znakovnem jeziku je v preteklosti potekalo v neposrednem stiku med sogovorniki. Najpogosteje je šlo za komunikacijo med osebami, ki so bile gluhe in so se sporazumevale z jezikom kretenj, ter slišječimi osebami, ki so uporabljale glasovni govor. Tolmače najemajo na podlagi njihovih kombinacij znakovnega in glasovnega/pisnega jezika ter znanja tolmačenja in prevajanja v različnih situacijah. Tolmači znakovnega jezika običajno delajo v raznih okoljih, od konferenc do dela na ravni skupnosti. Pri tolmačih glasovnega jezika se zdi, da se bolj izrazito ločijo na tiste, ki delajo na konferencah, in tiste, ki delajo v javnih službah ali pravnih okoljih².

Čeprav Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov izrecno navaja, da imajo gluhi uporabniki znakovnega jezika pravico do strokovno uspo-

¹ V tem dokumentu ne obravnavamo podnaslavljanja, vendar bi ga ob nadaljnjem napredku tehnologije lahko šteli za eno od oblik prevajanja, npr. z uporabo postopka, kjer človeški govorec ponovi (angl. respeak) računalniku vse, kar se trenutno govori, ta pa njegov govor pretvori v elektronsko besedilo.

² Glej Napier, J. (2015). Comparing spoken and signed language interpreting [Primerjava tolmačenja glasovnega in kretalnega jezika.] V H. Mikkelsen in R. Jourdenais (ur.), *Routledge Handbook of Interpreting Studies* (str. 129–143). New York: Routledge.

sobljenih tolmačev, so na svetu velike razlike v usposabljanju, strokovnem razvoju, možnostih zaposlitve in plačilu³, ki so na voljo tolmačem in prevajalcem znakovnega jezika⁴, stopnja razvitosti stroke pa je v različnih državah različna. Svetovna zveza gluhih (WFD) in Svetovno združenje tolmačev znakovnega jezika (WASLI) sodelujeta pri prizadevanjih za profesionalizacijo tolmačev znakovnega jezika, da bi uporabniki znakovnega jezika imeli dostop do informacij in storitev v družbi, kot sta izobraževanje in zaposlitev⁵.

Tako kot pri tolmačih glasovnega govora ima razvoj tehnologije in njena uporaba vpliv na stroko tolmačev in prevajalcev znakovnega jezika in s tem na tiste, ki uporabljajo njihove storitve. Še zlasti je opaziti porast pri: (1) tolmačenju v medijih (TV) (razdelek 3), (2) tolmačenju na daljavo (razdelek 4) in (3) storitvah prevajanja (razdelek 5). Prihod učinkovitejše in zmogljivejše tehnologije, ki omogoča hitrejša in lažja snemanje, urejanje in stiskanje videoposnetkov, je privedel do vse večjega povpraševanja po profesionalnih prevajalcih znakovnega jezika za prevajanje iz pisnega besedila v znakovni jezik ali nasprotno, na primer za spletna mesta. S pojavom hitrih internetnih povezav in orodij za videokomunikacijo ter pretočnim predvajanjem v živo tolmači znakovnega jezika zdaj pogosto delajo v realnem času prek ene od oblik videopovezave. Obstajajo tudi novejša področja razvoja, ki bi lahko v prihodnjih letih imela nadaljnje učinke na stroko.

3 TOLMAČENJE V MEDIJIH (TV)

V številnih državah po svetu tolmači znakovnega jezika zagotavljajo tolmačenje novic po televiziji v živo (glej sliko 1). Pogosto je to edini program, ki zagotavlja tolmačenje znakovnega jezika v nacionalnem kretalnem jeziku na TV⁶. Nekatere države

(kot je Združeno kraljestvo) zagotavljajo tudi pripravljene prevode vnaprej posnetih programov, ki se oddajajo ob različnih urah dneva in tudi prek spletne platforme televizijskega kanala.

Slika 1: Tolmač za slovenski znakovni jezik tudi na RTV Slovenija (RTV Slovenija, tolmačenje TV dnevnika, 2010)

Tolmačenje znakovnega jezika se vedno bolj uporablja tudi pri oddajanju po TV v živo za nujne objave ali opozorila v primeru naravnih nesreč⁷ (to smo lahko videli v ZDA, Avstraliji in na Novi Zelandiji – glej sliko 2). Obstajajo tudi primeri, kjer tolmačenje znakovnega jezika ni na voljo v rednem televizijskem programu, ampak se pretočno predvaja na spletnem mestu družbe za oddajanje televizijskih programov ali posebnem televizijskem kanalu (npr. na Norveškem). Brazilija je denimo uvedla digitalni televizijski sistem z orodji za do-

Slika 2: Primer tolmačenja nujnih obvestil (ZDA) (FoxNews, 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=xtDJ6uEyyvww>)

³ Glej Wit, M. de (2016). *Sign Language Interpreting in Europe [Tolmačenje znakovnega jezika v Evropi]*, Samozaložba. Natisnil Create Space, Baarn, M. de Wit

⁴ Za primere različnih stopenj strokovnega razvoja v različnih državah glej Napier, J. (2009). (ur.). *International perspectives on signed language interpreter education [Mednarodni vidiki o izobraževanju za tolmače znakovnega jezika]* (Washington DC: Gallaudet University Press).

⁵ <https://wfdeaf.org/news/resources/co-operation-agreement-between-wfd-wasli/>

⁶ Glej: Steiner, B. (1998). Signs from the void: The comprehension and production of sign language on television [Kretnje iz praznine: Razumevanje in produkcija znakovnega jezika na televiziji]. *Interpreting*, 3(2), 99–146.

Stone, C. (2009). *Toward a Deaf Translation [Vzpostavljane norme prevajanja za gluhe]*. Washington, DC: Gallaudet University Press.

Wehmeyer, E. (2015). Comprehension of television news signed language interpreters: A South African perspective [Razumevanje televizijskih novic s tolmačenjem v znakovnem jeziku: Južnoafriška perspektiva]. *Interpreting* 17(2), 195–222.

Xiao, X. & Feiyan, L. (2013). Sign language interpreting on Chinese TV: Survey on user perspectives [Tolmačenje v znakovnem jeziku na kitajski TV: Raziskava o stališčih uporabnikov]. *Perspectives: Studies in Translation*, 21(1), 100–116.

⁷ Glej: McKee, R. (2014). Breaking news: Sign language interpreters on television during natural disasters [Najnovejše novice: Tolmači znakovnega jezika na televiziji v času naravnih nesreč]. *Interpreting*, 16(1), 107–130.

<https://wfdeaf.org/news/wfd-and-wasli-statement-communication-during-natural-disasters-and-other-mass-emergencies-for-deaf-people-who-use-signed-language/>

stopnost, ki predvidevajo vstavitvijo tolmača za znakovni jezik kot izbirno funkcijo slike v sliki, kar omogoča prilagoditev velikosti in položaja tolmača na zaslonu.

Tolmači in prevajalci v medijih so lahko gluhi ali slišči strokovnjaki. Gluhi tolmači bodisi uporabljajo posrednika (sliščega ali gluhega tolmača) ali pa besedilo najprej preberejo z uporabo storitev za pretvorbo govora v besedilo in ga nato v živo tolmačijo po televiziji ali drugih medijskih kanalih. V nekaterih primerih tolmači vnaprej dobijo prepis, po katerem se pripravijo za izvedbo prevoda v znakovni jezik (glej razdelek 5). V nekaterih državah dajejo očitno prednost (in včasih tudi oblikujejo zadevne politike) zgolj gluhim tolmačem in prevajalcem, da bi imeli modele najboljše prakse uporabe znakovnega jezika, vendar je to včasih težko izvesti zaradi zahtev po dodatnih sredstvih (tolmač-posrednik ali tehnologija).

WFD priporoča, da se zagotavljanje tolmačenja v medijih izvaja v tesnem sodelovanju z nacionalnimi združenji gluhih in skupnostmi gluhih ter nacionalnimi zvezami poklicnih prevajalcev. Poleg tega WFD močno poudarja, da mora velikost slike tolmača, ki je vstavljena v glavno sliko, doseči vsaj polovico višine televizijskega zaslona. Sliki 1 in 2 v tem razdelku prikazujeta dober primer ustreznih velikosti vstavljenih slik tolmačev, ki gledalcem omogočajo, da sledijo in razumejo tolmačenje, ne da bi naprezali oči. Manjše velikosti slik tolmača so v nasprotju z namenom vstavljanja slik tolmačev v glavno sliko.

Slika 3: Tolmačenje videa na daljavo (gluhi in slišči udeleženci na eni lokaciji, tolmač pa je prisoten na daljavo) (Projekt Insign, 2013-2014, <https://www.eud.eu/projects/past-projects/insign-project/>)

4 TOLMAČENJE NA DALJAVO

Nove tehnologije in hitre internetne storitve danes omogočajo tolmačem, da delajo na daljavo po audio-video povezavi (kot so npr. videokonference, prilagojene platforme ali telekomunikacijska programska oprema, npr. Skype), kar Mednarodno združenje konferenčnih tolmačev (International Association of Conference Interpreters) imenuje

tolmačenje na daljavo⁸ – to je krovni izraz za različne kombinacije delovnih postavitev na daljavo, ki se imenujejo tudi videotolmačenje na daljavo ali tolmačenje s posredovanjem prek videa⁹. Obstajajo različne oblike in načini uporabe, kot so videotolmačenje na daljavo (Video Remote Interpreting – VRI) in storitev prenosa videa (Video Relay Service – VRS). Vse države ne zagotavljajo teh storitev, prav tako pa se lahko razlikujejo glede na način zagotavljanja storitve. VRS je telefonska storitev, kjer se glasovno sporočilo prenaša v znakovnem jeziku in obratno. Videotolmačenje na daljavo pomeni, da komunikacija poteka prek videozaslona in na daljavo. Tolmačenje na daljavo se lahko uporablja za različne namene in kadar tolmač ni na istem mestu kot uporabniki: za klepet z družino ali prijatelji, sodelovanje na sestanku, posvetovanje z zdravnikom ali v konferenčnih okoljih. Ker so znakovni jeziki tridimenzionalni jeziki, lahko to vpliva na razumljivost kretanja. Tolmačenje na daljavo ima svoje prednosti in pomanjkljivosti: raziskave so pokazale, da je gluhim osebam v nekaterih okoliščinah tolmačenje na daljavo všeč, na primer za kratke sestanke, tolmači pa pri tej vrsti dela lahko doživijo izgorelost¹⁰.

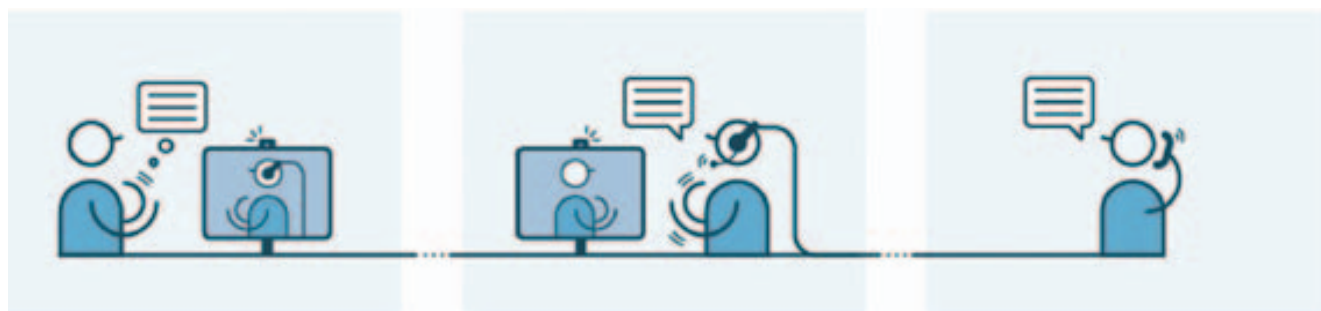
Obstajajo različne vrste tolmačenja na daljavo: **tolmačenje videa na daljavo** (angl. Video Remote Interpreting – VRI) se uporablja, kadar je del udeležencev na eni, del pa na drugi lokaciji. Tolmač je lahko bodisi na eni ali na drugi lokaciji (glej sliko 3).

Pri dolžini dogodka, ki se tolmači na daljavo, je treba biti pazljiv, saj raziskave kažejo, da so tolmači,

⁸ <https://aiic.net/page/8538/aiic-position-on-distance-interpreting/lang/1>

⁹ Za pregled zadnjih raziskav in politik glej Napier, J., Skinner, R., in Braun, S. (2018). *Here or there? Research on interpreting via videolink [Tukaj ali tam? Raziskava o tolmačenju prek video povezave]* (Washington, DC: Gallaudet University Press).

¹⁰ RID standard practice paper Video Remote Interpreting [Dokument Kraljevega inštituta za gluhe o standardnih praksah: Tolmačenje videa na daljavo (2000)].

Slika 4: Storitev prenosa videa

(Projekt Insign, 2013-2014, <https://www.eud.eu/projects/past-projects/insign-project/>)

ki delajo na daljavo, dodatno umsko obremenjeni in se lahko hitreje utrudijo. Za zagotovitev kakovostnega tolmačenja je zato treba priskrbeti zadostno število tolmačev in/ali zagotoviti ustrezne odmore.

Druga vrsta tolmačenja na daljavo je, ko so slišči in gluhi udeleženci na dveh različnih lokacijah, tolmač pa na tretji lokaciji. Temu pogosto rečemo **storitev prenosa videa** (angl. Video Relay Service – VRS). Posebna značilnost VRS je, da je tolmač povezan z gluho osebo po videopovezavi, s sliščo osebo pa po telefonski zvezi (glej sliko 4)¹¹.

Storitev VRS v vseh državah ni običajna, struktura stroškov in modeli zagotavljanja storitev pa se razlikujejo. V Avstraliji se storitev denimo financira iz vladnega programa univerzalne storitve, tako kot v Kolumbiji in Paragvaju, medtem ko se v ZDA financira iz majhne dajatve na telefonsko naročnino in jo ureja Zvezna komisija za komunikacije (Federal Communications Commission). V Združenem kraljestvu je vladno financiranje na voljo samo na Škotskem, ne pa v Angliji, Walesu ali na Severnem Irskem, vendar gluhi lahko plačajo tolmače za delovne sestanke prek ponudnikov VRI s pomočjo vladnega programa financiranja »Access to Work« (Dostop do dela). Poleg tega imajo ti ponudniki VRI pogosto tudi lokalizirano komponento VRS za plačilo ali po pogodbi, tako da organizacije (kot so banke) sklenejo pogodbe s temi ponudniki, da lahko njihove gluhe stranke vzpostavijo stik. V drugih državah lahko klicatelj plača majhno pristojbino¹², na primer na Nizozemskem, gluhi klicatelji pa storitev uporabljajo brezplačno s svojim zdravstvenim zavarovanjem. Razpoložljivost VRS se med državami prav tako razlikuje in lahko sega od ponudbe 24 ur na dan in 7 dni na teden do zgolj omejenega števila ur v tednu. Nekateri ponudniki VRS prav

tako omejujejo število in trajanje klicev na stranko na dan glede na strukturo financiranja.

Ker se povpraševanje po tolmačenju VRI in VRS povečuje, so različne organizacije razvile smernice za najboljše prakse za tolmače, da bi upoštevale posebne prakse tolmačenja in standarde v okolju VRI/VRS, ki so ključnega pomena za uspešno komunikacijo med udeleženci. Na tem področju je čedalje več raziskav in razvoj modulov usposabljanja v nekaterih državah pomaga ustvariti merila uspešnosti za najboljše prakse, da bi zagotovili kakovost storitev, ki bo zelo podobna standardom tolmačenja iz oči v oči.

Tolmačenje na daljavo je lahko učinkovita rešitev za pomanjkanje tolmačev na nekaterih območjih, zlasti v regionalnih ali podeželskih, vendar je potrebna previdnost, saj je tolmačenje na daljavo primerno samo za določena okolja, na primer za sestanke med individualnimi udeleženci. Tolmačenja na daljavo ne smemo razumeti kot nadomestila za tolmačenje iz oči v oči, zlasti ne v okoljih, kjer gre za visoke vložke, kot so zdravstvene ali pravne zadeve, saj lahko tolmačenje na daljave vpliva na razumljivost in zanesljivost tolmačenja.

Svetovna zveza gluhih poudarja, da bi morale biti storitve VRS in VRI ena od možnosti, ki je gluhim na voljo, vendar bi morali vedno imeti končno pravicico do izbire med tolmačenjem na daljavo in tolmačenjem na kraju samem.

5 PREVAJANJE

Razlika med prevajanjem in tolmačenjem je, da se prevod najprej pripravi, izdelava, pregleda, uredi in dodela, preden se objavi končna različica. Storitve prevajanja znakovnega jezika ne potekajo v živo; namesto tega uporabljajo vnaprej posnete medije, kot so videoposnetki ali pisno besedilo. Vir prevoda ima lahko različne oblike zapisa, kot so pisni, znakovni ali glasovni. Prevajanje v znakovnem jeziku daje prevajalcu potreben čas, da izvorno gradi-

¹¹ Sliki 3 in 4 sta bili narejeni za projekt, ki ga financira Evropska komisija: 'Insign: Izboljšanje komunikacije med gluhi in naglušni ter institucijami EU' (2014–2015), ki ga je vodila Evropska zveza gluhih v sodelovanju z univerzo Heriot-Watt, EFSLI, SignVideo, DesignIT in Ives.

¹² https://www.itu.int/net/itunews/issues/2011/05/pdf/201105_30.pdf

vo preuči in pripravi ustrezen prevod, drugače kot pri tolmačenju v živo, za katero je značilen časovni pritisk. Prevod se posname na videoposnetek in nato objavi na zelenem mediju, na primer na internetu ali DVD-ju. Številne turistične destinacije in muzeji ponujajo danes prevajanje v znakovni jezik kot del svojih multimedijskih vodnikov, informacije pa so predstavljene prek aplikacije, na zaslonu na dotik ali na ročni napravi. Najboljša praksa je, da se pri prevajanju sodeluje z gluhih uporabniki znakovnega jezika.

About Us

Who are we?

One of Australia's leading providers of specialist services for deaf, deafblind and hard of hearing people and their families. Our focus is ensuring that you have access to all areas of life on an equal basis with others. We want you to thrive!

What do we do?

We support you to make choices and take actions to change your life. Whether you want to improve relations with your family, find a job you enjoy, learn new skills like cooking, move out of home, develop your English or Auslan skills or any combination of the above - we're here to support you to thrive.

Here are some of the services we provide:

- [Employment support](#)

About Us

Our Board

Our Team

Work with Us

Partnerships & Memberships

Strategic Plans and Annual Reports

Our History

Policies

Slika 5: Primer prevajanja v znakovnem jeziku na spletnem mestu (Avstralija)

(Deaf Society, 2018, <https://deafsociety.org.au>)

Spletna mesta

Javni organi ali organizacije v svojo spletno vsebino vse pogosteje dodajajo prevode v znakovnem jeziku, da bi bili dostopni uporabnikom znakovnega jezika (glej sliko 5). Prevajanje znakovnega jezika za nacionalni organ bi moralo biti zagotovljeno v nacionalnem znakovnem jeziku države. Mednarodno usmerjene organizacije lahko dodajo tudi prevod v mednarodnem znakovnem jeziku.

Knjige za otroke

Knjige za otroke je mogoče prevesti ali pripraviti v znakovnem jeziku (glej sliko 6). Obstajajo tudi knjige v znakovnem jeziku, ki temeljijo na prilagojenih predlogah za izdelavo dvojezičnih aplikacij knjig pravljic¹³. Prevedene knjige za otroke se lahko uporabijo kot dvojezični vir za učenje pismenosti gluhih otrok. Obstajajo različni pristopi k oblikovanju dvojezičnih knjig za otroke, na primer mlajši

ko je otrok, priporočljiveje je imeti velike in jasne videoposnetke na zaslonu.

Najboljša praksa je, da dvojezične knjige pravljic razvijajo ali prevedejo gluhi strokovnjaki za znakovni jezik, slišišči tolmači pa lahko sodelujejo pri zagotavljanju govornega tolmačenja zgodbe za video. Trenutno se ta praksa med različnimi državami razlikuje, saj je odvisna od razpoložljivosti gluhih prevajalcev.

Slika 6: Primer prevoda knjige za otroke v znakovni jezik (ZDA) (Julie Mason, 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=BxzAiGh7bKk>)

6 PRIHODNJI RAZVOJ

Zaradi pojava novih tehnologij so se do zdaj obravnavane oblike tolmačenja in prevajanja dobro uveljavile. Stalen napredek tudi pomeni, da bo tehnološki razvoj v prihodnosti morda še dodatno vplival na poklic tolmača znakovnega jezika.

Očala za nadgrajeno resničnost

Nov način zagotavljanja storitev kratkega tolmačenja, ki šele prihaja, je uporaba očal za nadgrajeno resničnost (angl. augmented reality glasses)¹⁴, pri čemer uporabnik očal vidi tolmača in/ali napise. Tehnologija, ki jo med drugim ponujata Sony in Google, je trenutno zelo nova in bi zahtevala obsežne raziskave in povratne informacije od skupnosti gluhih uporabnikov znakovnega jezika o tem, ali ta pristop lahko prinese nove možnosti dostopnosti. Množično se še ne uporablja, vendar bo z razvojem tehnologije ta oblika omogočanja dostopa do informacij v znakovnem jeziku v nekaterih okoljih (npr. v umetnostnih galerijah ali muzejih) morda postala bolj izvedljiva.

¹³ <http://vl2storybookapps.com/>

¹⁴ <https://arstechnica.com/gadgets/2014/05/google-glass-gives-the-deaf-an-asl-interpreter-even-in-the-dark/>

Samodejno prevajanje v znakovnem jeziku

Nova in nastajajoča tehnologija za dostop vključuje razvoj avtomatiziranega prevajanja v znakovnem jeziku z uporabo avatarjev tolmačev znakovnega jezika. Te računalniško animirane like običajno uporabljajo javni organi kot obliko dostopa do glasovne ali pisne vsebine. To je pogosto izdelano v obliki predhodno posnete vsebine, vendar je treba opozoriti, da avatarji ne bi smeli nadomeščati prevodov vrste »beseda za besedo«.

Ker so znakovni jeziki popolnoma razviti jeziki z lastnimi kompleksnimi strukturami, ki so drugačne od govornih jezikov, točen prevod besed v kretnje ni mogoč, ker mora vsak prevod upoštevati kontekst in kulturne norme. WFD in WASLI sta izdala izjavo o avatarjih tolmačih znakovnega jezika¹⁵.

Prihodnji razvoj prevajanja kretenj v besedilo in besedila v kretnje (kot tudi prevajanja govora v kretnje) bo morda potekal s pomočjo strojnega učenja ali globokega učenja. Zelo pomembno je, da so skupnosti gluhih vključene v razvoj strojnega učenja pri vseh vrstah avtomatiziranega prevajanja v znakovnem jeziku.

7 POVZETEK

Čeprav obstajajo jasna priporočila za najboljšo prakso pri tolmačenju in prevajanju znakovnega jezika, še vedno vidimo razlike v zagotavljanju teh storitev po svetu, ki so posledice statusa te stroke in razpoložljivih tehnologij. Pri zagotavljanju tolmačenja in prevajanja znakovnega jezika ter tehnologije zanj morajo države upoštevati lokalne kontekste in nacionalne tehnološke zmogljivosti. Tehnologija je lahko koristna, vendar ne sme nadomestiti tolmačenja iz oči v oči v okoljih skupnosti ali konferenčnih okoljih.

Povezave do obstoječih smernic za najboljšo prakso:

VRS/VRI

- Združenje tolmačev znakovnega jezika (Association of Sign Language Interpreters) – Združeno kraljestvo
<https://youtu.be/OC7WCoeiE28>
- DeafLink
<https://www.the-league.org/uploads/page/vri-best-practices.pdf>

- Register tolmačev znakovnega jezika za gluhe (Registry of Interpreters for the Deaf) – ZDA
<https://drive.google.com/file/d/0B3DKvZMfIFLdTk4QnM3T1JRR1U/view>
<https://drive.google.com/file/d/0B3DKvZMfIFLdNE1zZGRPdDN4NGM/view>
- Nacionalno združenje gluhih (National Association of the Deaf) – ZDA
<https://www.nad.org/about-us/position-statements/position-statement-on-functionally-equivalent-telecommunications-for-deaf-and-hard-of-hearing-people/>
<https://www.nad.org/about-us/position-statements/minimum-standards-for-video-remote-interpreting-services-in-medical-settings/>

Prevajanje spletnih mest

- Australian Communications Consumer Action Network – Avstralija
https://accan.org.au/files/Grants/ACCAN_AuslanTranslationProject_FullReport.pdf
- Sign On – spletni pripomoček za branje, prevajanje iz angleščine v znakovni jezik
<http://www.acm5.com/signon3/Netscape/index.html>

8 ZAHVALE

Ta dokument o stališču sta pripravili in uredili prof. Jemina Napier in Maya De Wit (članici Ekspertne skupine WFD za dostopnost s posebnim poudarkom na tolmačenju znakovnega jezika) ob pomoči drugih članov in članic Ekspertne skupine WFD za dostopnost ter mednarodnih strokovnjakov.

Pri Dokumentu o stališču so sodelovali:

- Markus Aro, Viparo (Finska)
- Dr. Matjaž Debevc, član Ekspertne skupine WFD za dostopnost (Slovenija)
- Jose Ednilson Junior, podpredsednik, WASLI (Brazilija)
- Dr. Phil Harper, vodja Ekspertne skupine WFD za dostopnost (Avstralija)
- Dr. Hilde Haualand, Oslo Metropolitan University (Norveška)
- Melissa Malzkuhn, članica Ekspertne skupine WFD za dostopnost (ZDA)
- Dr. Debra Russell, predsednica, WASLI (Kanada)
- Robert Skinner, Heriot-Watt University (ZK)
- Eeva Tupi, izvršna direktorica, WFD

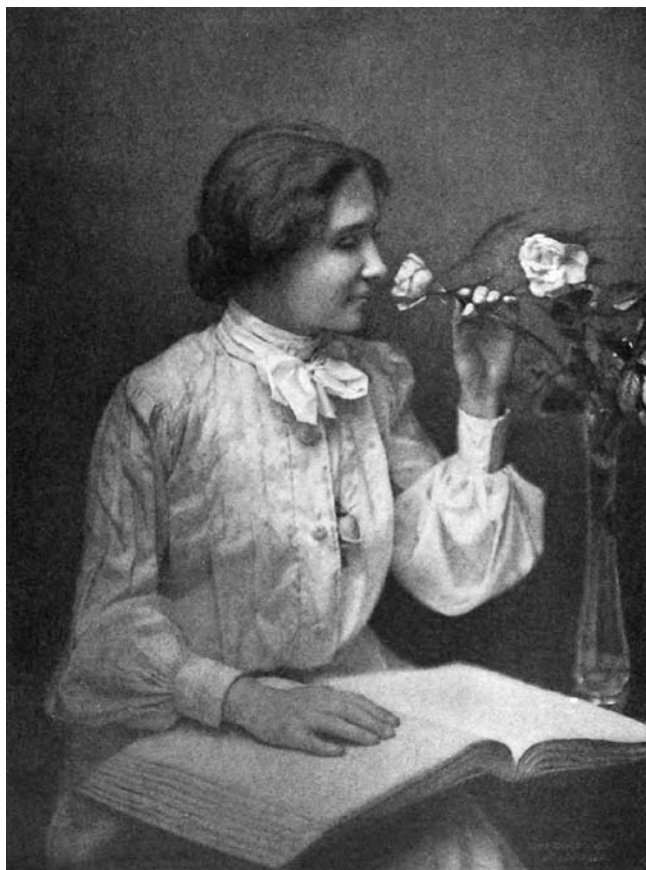
Odbor WFD se za njihov prispevek vsem lepo zahvaljuje.

Dokument o stališču WFD glede dostopnosti prevedel Marko Turk

¹⁵ <https://wfdeaf.org/news/wfd-wasli-issue-statement-signing-avatars/>

Mednarodni teden gluhoslepih

Zadnji teden junija je po vsem svetu posvečen osebam z gluhoslepoto. Poimenovan je po Helen Keller, gluhoslepi ameriški pisateljici in borki za pravice gluhoslepih. Zaradi njenega poguma, moči in izjemne osebnosti je veliko slepih, slabovidnih, gluhih in gluhoslepih ljudi spremenilo in izboljšalo svoje življenje.

Portret Helen Keller

Helen Keller se je rodila leta 1880 v Alabami v ZDA kot zdrav otrok, pri devetnajstih mesecih pa je zaradi bolezni izgubila vid in sluh, kar jo je odrezalo od sveta. Bila je bistra in radovedna in je svet raziskovala z drugimi čuti, predvsem tipom in vohom. Tudi ljudi je prepoznavala tako, da jih je tipala in ovohavala. Pri petih letih je spoznala, da se razlikuje od drugih ljudi. Zaradi omejitev, ki so ji onemogočale sporazumevanje z okolico, sta v njej rastli jeza in vse večja frustriranost, ki sta pogosto pripeljali do nasilnih izbruhov besa. Pri šestih letih pa je v njeno življenje vstopila vzgojiteljica Ann Sullivan, ki je bila tudi sama slabovidna, in postala njen most s svetom.

Helen Keller je kljub gluhoslepoti s pomočjo učiteljice, ki jo je naučila komuniciranja s pisanjem po

dlani, stopila iz sveta tišine in teme; diplomirala je, potovala, predavala in pisala knjige. Prvo knjigo, avtobiografijo Zgodbe mojega življenja, je napisala pri dvaindvajsetih letih. O sprejemanju svoje gluhoslepote je v avtobiografiji zapisala takole: »Rada bi povedala, da moje življenje kljub telesni prizadetosti ni oropano prav vseh radosti in lepote tega sveta. Vsaka stvar ima svoj čar, tudi večna tema in tišina; učim se sprejemati okoliščine, kakršne so, in biti s tem zadovoljna.«

Gluhoslepota je posebna in edinstvena invalidnost, ki vpliva na vid in sluh. Včasih jo opisujemo kot multisenzorično okvaro. Stopnja izgube sluha in vida se razlikuje od blage do globoke, od slabovidnega do slepote. Čeprav ima večina posameznikov, ki živijo z gluhoslepoto, nekaj funkcionalne uporabe vida in sluha, kombinacija izgub močno zmanjšuje sposobnost posameznika, da sprejme zvočne in vizualne informacije ter ustvari intenzivne komunikacijske in učne potrebe; teh ni mogoče zadovoljiti s programi, ki so namenjeni izključno osebam s slabim vidom ali slepim ali osebam, ki so naglušne ali gluhe. Omejuje dejavnosti posameznika, močno zmanjšuje dostop do komunikacije in tako omejuje polno udeležbo v družbi, da jim mora ta zagotavljati posebne storitve, spremembe grajenih objektov in prilagojeno tehnologijo.

27. junija, prav med tednom Helen Keller, praznujemo rojstni dan te izjemne osebe. Zato smo na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije spomnili nanjo s predvajanjem filma Dotik roke na spletni strani ZDGNS. Film je dokumentarec, ki prikazuje gluhoslepe in njihov svet drugačnosti. Slepota je vidna že, če vidimo osebo z belo palico, gluhoslepota je nevidna. Osebe, ki nastopajo v dokumentarnem filmu, imajo različne zgodbe. Nekateri gluhi so pozneje zaradi nesreče ali drugih vzrokov še oslepel, vsi pa so vseeno našli pozitivno življenjsko pot.

Film je bil ustvarjen v produkciji programa Kultura gluhih Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in je bil prvič predstavljen javnosti 27. junija 2018 v projekcijski dvorani Kinoteke. V filmu so nastopili gluhoslepi akterji iz društev DGN Pomurja Murska Sobota, MDGN Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče, DGN Celje, Auris Kranj – MDGN za Gorenjsko in DGN Ljubljana.

Anton Petrič

Bančno svetovanje in storitve s tolmačenjem v znakovni jezik so vam zdaj pri NLB brezplačno na voljo vsako sredo

Po uspešno izpeljani pobudi Gledališki tolmač nadaljujemo sodelovanje z banko NLB, ki bo od srede, 3. julija 2019, vsako sredo zagotavljala brezplačno bančno svetovanje in storitve prek NLB video klica, kjer bo tudi tolmač slovenskega znakovnega jezika.

To storitev vam brezplačno omogoča NLB.

NLB video klic: tolmački Natalija Spark in Karin Brumen. Foto Iztok Lazar

Kdaj lahko pokličete za video klic s tolmačem?

Za NLB video klic s tolmačenjem v slovenski znakovni jezik lahko pokličete **vsako sredo od 17.00 do 19.00**.

Kako lahko opravite video klic s tolmačem?

NLB video klic lahko opravite **prek spletnega brskalnika** (s telefonom ali računalnikom). Za video klic s tolmačenjem v slovenski znakovni jezik fotografirajte QR-kodo.

Za boljšo vidnost povečajte okno brskalnika čez celoten zaslon.

Kaj vse vam ponuja NLB video klic?

Ko potrebujete informacije ali pomoč pri bančnih storitvah, vam bodo bančni strokovnjaki prek NLB video klica s tolmačenjem v NLB Kontaktnem centru pomagali in odgovorili na vaša vprašanja.

Za vas bodo:

- preverili stanje in prilive na računu,
- morda lahko povečali limit na kartici z odloženim plačilom,
- naročili nove kode za aktivacijo mobilne banke,
- izdelali potrdilo o plačilu,
- svetovali o bančni ponudbi,
- pomagali uspešno vstopiti v vašo spletno banko,
- in izvedli še mnogo drugih stvari, za katere bi sicer morali obiskati poslovalnico.

V NLB Kontaktnem centru so vam sicer na voljo **24 ur na dan in 7 dni v tednu**. Nanje pa se lahko obrnete tudi prek e-pošte ali spletnega klepeta na nlb.si ter prek spletne banke NLB Klik in mobilne banke Klikin. Pomoč je namenjena strankam NLB in je brezplačna.

Tine Jenko

Če želite opraviti video klic z mobilnim telefonom, odprite čitalec QR- kod in mobilni aparat usmerite na spodnjo QR-kodo

PIŠITE V NAŠE GLASILO

urednistvo.ist@zveza-gns.si

Srečanje društev štajerske regije

Pa je spet prišel tisti čas, ki je namenjen srečanju štajerskih društev. Tokrat smo se podali na pot kar v nedeljo. Vreme je bilo čudovito. Vsi dobre volje že na začetku smo se odpeljali proti Mariboru, saj so nas letos gostili člani Društva gluhih in naglušnih Podravja Maribor.

V športnih igrah so sodelovali članice in člani štajerskih društev.

Naš Franc vedno poskrbi, da nismo ne lačni ne žejni. Tako smo si privoščili krajši postanek na počivališču, vsak je dobil sendvič in vodo in lepo okrepčani smo šli proti cilju. Kar malo nestrpni smo že bili, saj smo se veselili druženja s prijatelji, navsezadnje pa smo bili pripravljene tudi na športne igre. Pokal, ki smo ga lani osvojili, je iskal novega lastnika, se pravi letošnjega zmagovalca.

Ko smo prispeli na cilj, smo bili prijetno presenečeni. Druženje je bilo pripravljeno v zares prijetnem

okolju, na prostem in v senci. Nismo kaj dosti zavlačevali. Po pozdravu smo se kar hitro lotili športnih iger. Vsi smo se trudili dobro tekrovati. Boj med društvi je bil kar oster, najboljši pa so bili člani Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenke Konjice, Vitanje in Zreče. Pokal so zasluženo odnesli domov.

Zbrali smo se res v velikem številu.

Bili smo že malo lačni, zato smo se razveselili objave, da je hrana pripravljena. Seveda je bilo vse odlično. Okrepčani smo se družili dolgo v popoldan, bilo je dobre volje in veselja, da se spet vidimo, saj se že dobro poznamo med sabo, kar je tudi namen teh naših vsakoletnih srečanj. Prihodnje leto se srečamo v Slovenskih Konjicah.

Milica Krašovec

Predavanje o video slovnici SZJ

V sredo, 12. 6., smo se članice in člani spet zbrali v prostorih društva, da smo prisluhnili predavanju o video slovnici slovenskega znakovnega jezika.

Udeleženci predavanja

Po uvodnem pozdravu predsednika društva predavateljici in vsem zbranim je Daša Peperko začela zanimivo predavanje, odkretano v slovenskem znakovnem jeziku. Predstavila je pravila za uporabo slovnice pri kretnjah in pojasnila, kako nastanejo nove kretnje. Povedala je še, da ima tudi slovenski znakovni jezik narečja, saj so posamezne kretnje za določene pojme po Sloveniji različne.

Predavanje je bilo poučno in zanimivo. Tolmačila je strokovna sodelavka Urška, tako da smo tudi naglušni in slišči razumeli predavanje.

Hvala predsedniku, predavateljici in društvu za izvedbo predavanja.

Tatjana Pirečnik

Testirali smo svojo telesno pripravljenost

Merjenje krvnega tlaka

V petek, 14. 6., smo v sodelovanju z velenjskim zdravstvenim domom organizirali test telesne pripravljenosti, ki so ga izvedle fizioterapevke. Vseboval je izpolnjevanje vprašalnika o telesnem zdravju in počutju, nato so izmerile krvni tlak. Sledila je hoja okoli Škalskega jezera, pri tem smo merili čas obhoda.

Udeležba je bila zaradi zelo vročega dne skromna, toda člani, ki so se testa udeležili, so bili zelo zadovoljni.

Tatjana Pirečnik

Osebe z okvaro sluha stregle v planinski koči na Boču

Od maja do septembra spet poteka vseslovenska planinska prostovoljna akcija Gluhi strežejo v planinskih kočah z motom Bodimo inkluzivni. Akciji so se pridružili tudi člani Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče.

Članici društva Nina Jeranko in Sabina Hmelina sta v soboto, 29. junija, in v nedeljo, 30. junija, stregli goste v planinski koči na Boču. Namen projekta je omogočanje polne dostopnosti in vključenosti gluhih in naglušnih v družbeno okolje ter ozaveščanje o njihovih zmožnostih.

Monika Kmetec

Člani Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče

Delavnica o delovanju mobilnih telefonov

Skupaj z Mladinskim centrom Dravinjske doline smo organizirali delavnico o delovanju mobilnih telefonov. Gluhi in naglušni so se tako naučili ali zgolj obnovili osnove uporabe mobilnega telefona, torej kako se napiše sporočilo, kako se pošlje slika po sporočilu ter glavno in, osnovno, kako vzpostaviti videoklic.

Tehnologija mobilne komunikacije omogoča gluhim osebam komunikacijo po videoklicu, ki je za gluhe ključnega pomena, zato je zanje mobilni telefon nepogrešljiv pripomoček pri navezovanju in ohranjanju stikov in komunikaciji v slovenskem znakovnem jeziku. Prav tako lahko po mobilnem telefonu z različnimi aplikacijami in videoklicem uporabljajo storitve klicnega centra, ki je pri urejanju osnovnih življenjskih potreb gluhih most med slišočim in gluhim.

Udeleženci delavnice

Nova in utrjena znanja bodo udeležencem prišla nadvse prav v vsakodnevem življenju.

Monika Kmetec

Lions klub Konjice doniral LED-TV Medobčinskemu društvu gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče

Društvo se je pred meseci preselilo v nove prostore na Mestnem trgu v Slovenskih Konjicah, ki jih še vedno z veliko entuziazma in pomoči donatorjev opremlja s potrebno pisarniško opremo in pripomočki za druženje.

Člani društva in predstavniki Lions kluba Konjice ob predaji donacije

V sredo, 12. 6. 2019, so nove prostore Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče obiskali predstavnika Lions kluba Konjice Miro Kvas, guverner Zveze Lions klubov Slovenije Distrikt 129 Slovenija, pooblaščenec guvernerja za stike z javnostmi Stan-

ko Kolar in predstavnica na novo ustanovljenega ženskega kluba Lions klub Konjice VITA Renata Kerovec. V imenu Lions kluba Konjice so društvu predali donacijo za opremo novih prostorih društva – LED TV-sprejemnik.

Lions klub Konjice je tokrat, tudi zaradi dobrega sodelovanja v preteklosti, društvu namenil pomoč za družabni del aktivnosti, ki bo članom omogočal prijetnejše preživljanje časa v društvenih prostorih, seveda pa bo v veliko pomoč tudi pri strokovnih dejavnostih, pri katerih bodo televizijo uporabili kot učni pripomoček na predavanjih, okroglih mizah in različnih predstavitev.

»Lions klubu Konjice se zahvaljujemo za pomoč v preteklosti, ko ste nam podarili računalnik in drugo tehnično opremo, ki jo uspešno uporabljamo še danes. Veseli smo, da ste tudi letos znali prisluhniti našim potrebam, pomoči v smislu dobrega sodelovanja pa se nadejamo tudi v prihodnjem«, se je predstavnikom Lions kluba Konjice zahvalil predsednik društva Matevž Marinko.

Jaša Gačnikar

Zaključno srečanje samopomočne skupine

Udeleženci srečanja

Člani DGNP Murska Sobota smo v sredo, 19. junija 2019, obiskali Otok Ljubezni, ki je naravni otok na

reki Muri. Še pred poletjem smo hoteli končati jesensko-pomladni del samopomočne skupine.

V vas Ižakovci smo se odpravili že dopoldne. Pri turističnem društvu Ižakovci smo najeli prostor za piknik in sami poskrbeli za hrano in pijačo. Tudi torto smo imeli! Obenem smo namreč proslavljali okroglo obletnico rojstva našega člana Ladislava Vadlja, ki je praznoval 80 let. V prijetni in sproščeni družbi smo se dobro imeli. Veliko smo se pogovarjali, dobro jedli in pili ter si ogledali znamenitosti na Otoku Ljubezni. Vožnja z brodom pa je bila za nas nekaj najlepšega. Druženje smo končali v popoldanskih urah.

Vsem skupaj želimo lepe poletne počitnice do naslednjega snidenja, ki bo jeseni.

Samopomočna skupina DGNP MS

Gluhi Južne Primorske na izletu v Cinque Terre in Pisi

Društvo gluhih in naglušnih Južne Primorske, ki je leta 2015 praznovalo 60-letnico uspešnega delovanja, združuje več kot 300 članov iz desetih občin južne Primorske pod vodstvom predsednice Darže Mujkanović in ob marljivi tajnici Sonji Bordon. Za svoje člane so 1. in 2. junija pripravili dvodnevni izlet v Cinque Terre ob Ligurskem morju in prav tako slikovito mesto Pisa v Toskani v Italiji.

Udeleženci, med katerimi so bili tudi člani kraške podružnice s predsednikom Milanom Šucem, so uživali ob čudovitih ribiških vasicah s prekrasno, 18-kilometrsko obalo območja Cinque Terre (pet dežel), ki so od leta 1997 s sosednjim parkom Porto Venere in bližnjimi otoki Palmaria, Tino in Tinetto uvrščene na Unescov seznam kulturne in naravne dediščine. Cinque Terre zajema pet vasic (Vernazza, Monterosso, Corniglia, Manarola in Riomaggiore), nastalih ob skalnati, strmi klifni obali, ki se v vrsti zaporednih teras z vinogradi spušča proti morju. V zgodovinskih dokumentih se območje prvič pojavlja v 11. stoletju. Najprej sta bili ustanovljeni vasi Monterosso (prva omemba leta 1056) in Vernazza

Ogledali smo si arhitekturne in zgodovinske znamenitosti Pise

(1088), ki so jih člani društva gluhih in naglušnih Južne Primorske tudi obiskali. Preostale vasice pa so se pojavile pozneje, v času vojaškega in političnega razcveta mesta Genova. V 16. stoletju so prebivalci za zaščito pred vpadi Turkov utrdili stare utrdbe ter zgradili nove obrambne stolpe.

Drugi dan so izletniki iz DGN Južne Primorske obiskali najbolj turistično mesto ob Firencah v Toskani. Na Trgu čudes v Pisi so uživali ob poševnem

stolpu, katedrali, krstilnici, svetem pokopališču in muzeju. Najbolj jih je očaral zvonik k bližnji stolni cerkvi sv. Marije Vnebovzete, ki so ga začeli graditi v 12. stoletju in ga z vmesnimi premori gradili kar nekaj stoletij, saj so kmalu ugotovili, da se nagiba. Stolp z osmimi nadstropji in 251 stopnicami bi moral biti po prvotnih načrtih visok 60 metrov, a v resnici meri na višjem delu 56,7 metra, na nižjem pa 55,9. Končali so ga proti koncu 14. stoletja, tako da je to zadnji objekt na ceremonialnem kompleksu, ki sestavlja Trg čudežev v Pisi. Stolp je od leta 1987 skupaj s stolnico, krstilnico in pokopališčem Campo santo uvrščen na seznam Unescove kulturne dediščine. Osemsto let po tem, ko so zvonik zgradili in je bil že dolgo znamenitost prav zaradi svojega naklona, je postalo jasno, da se ne samo nagiba, ampak zelo počasi pada. Vsako leto se je namreč nagnil za milimeter ali dva in je od navpičnice oddaljen za pet metrov.

Zanimive so bile tudi slikovite vasice Cinque Terre.

Polni lepih vtisov so se člani društva ob uživanju ob kulturnih in naravnih lepotah ter italijanski kulinariki vračali v domači kraj, kjer bo poletni utrip zaznamovan s pomočjo gluhih tujim turistom, ki dopust preživljajo na slovenski obali.

Olga Knez

Moje roke so moj jezik

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Inštitut za SZJ

ZDGNS, Drenikova 24, 1000 Ljubljana, Slovenija

Tel.: +386 (01) 500 15 00

Fax.: +386 (01) 500 15 22

e-mail: info@zveza-gns.si

www.zveza-gns.si

<https://www.facebook.com/szjsi/>

<https://www.facebook.com/SpletnaTV/>

Naročilnica publikacij ZDGNS

<http://www.zveza-gns.si/slovar-slovenskega-znakovnega-jezika/narocilnica-publikacij-zdgn/>

Prijavnica za tečaje SZJ

<http://www.zveza-gns.si/slovar-slovenskega-znakovnega-jezika/prijavnica-na-tecaj-szj/>

Inštitut

za slovenski znakovni jezik

Festival Clin d'Oeil 2019, Reims (Francija)

Festival Clin d'Oeil je festival mednarodne umetnosti z znakovnim jezikom. Vsaki dve leti poteka večinoma štiri dni julija v francoskem mestu Reims sredi vinorodne pokrajine Šampanja, znane po pridelovanju znamenitega šampanjca. Od leta 2003 ga prireja Združenje CinéSourds z direktorjem Davidom de Keyzerjem na čelu. Poslanstvo festivala je odkrivanje znakovnega jezika v vsej raznovrstnosti kulture in umetniških oblik, njegov cilj pa, da umetnost postane dostopna ljudem z okvarami sluha. Obenem je festival tudi predstavitev mednarodne kulture gluhih, od leta 2007 pa je vsakič gostil po eno državo zunaj Evropske unije. Tako je bila leta 2007 gostja Rusija, sledile so Avstralija leta 2009, ZDA leta 2011, dve leti pozneje Japonska, Mehika leta 2015 in pred dvema letoma Brazilija. Letošnji, deveti festival je potekal od četrтка, 4. julija, do nedelje, 7. julija 2019. Gostujoča država je bila Kanada s svojimi gluhih filmskimi in gledališkimi ustvarjalci.

CinéSourds je nevladna organizacija iz Reimsa, ki vse leto ponuja kulturne akcije, kot so umetniške delavnice za amaterje ali oddajanje dvojezičnih oddaj v francoskem znakovnem jeziku (LSF). Ekipa je sestavljena iz gluhih in slišočih zaposlenih, ki spodbujajo različnost tako med gluhih kot med slišočimi.

Na festivalu so obiskovalcem ponudili različne programe – predstave v živo, ulično umetnost, filmska tekmovanja, koncerte, razstave z vizualno in plastično umetnostjo (moda, nakit, fotografija, kiparstvo itd.) – in na drugi strani sejemski razstavniki prostor (telekomunikacije, storitve, tehnični pripomočki, knjige itd.). Vzoredno s tem so potekale delavnice, namenjene otrokom, starim od 6 do 17 let. Festival je ena izmed najboljših prireditev za gluhe, da se družijo in spoznajo nove kulture. Letos

je bilo v Reimsu več kot 22.000 gluhih, dogodek pa je pomenil največji organizacijski in logistični uspeh direktorja de Keyzerja in njegove ekipe doslej.

David de Keyzer na ZDGNS

David De Keyzer je francoski gluhi animator, komik in režiser. Je ustanovitelj in umetniški vodja festivala Clin d'Oeil in direktor združenja CinéSourds. Preden je organiziral prvi festival, se je odločil, da bo mesto Reims, kjer bo postavil prvi festival, simbolično mesto gluhe skupnosti. Tam je namreč gluhi Emile Mercier, najstarejši sin ustanovitelja šampanjske znamke Mercier, ki ima v lasti tudi svetovno znani znamki Dom Perignon in Moët&Chandon, leta 1894 ustanovil prvo francosko društvo gluhih. Zdaj je to društvo postalo muzej zgodovine gluhih, ki je med tremi največjimi na svetu.

Film Lastovke letajo nizko na festivalu

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije se je s svojimi predstavniki udeležila festivala, ko je dobila informacijo, da je festivalska komisija med prispelimi dokumentarnimi filmi z vsega sveta izbrala in v program dokumentarcev uvrstila film Lastovke letajo nizko v koprodukciji Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter Rhaego Production v program. Film v režiji Tadeja Čatra je bil prvič predstavljen mednarodni javnosti.

V filmu opozarjajo, da so gluhi ljudje kot vsi drugi, kretanje oziroma govorjenje s pomočjo rok pa jim je bilo prepovedano. V filmu pripadniki te nevidne manjšine odkrito spregovorijo o življenju brez zvoka, o vzrokih za izgubo sluha, spopadanju z lastno invalidnostjo in okolico, travmah, ki so jih doživljali, in posledicah, ki jih čutijo še danes. Gluhota je še do nedavnega veljala za duševno bolezen, gluhi pa so bili tudi uradno označeni kot »imbecili«.

Dokumentarni film *Lastovke letajo nizko* na največjem svetovnem gledališkem festivalu gluhih Festival Clin d'Oeil

»Pretrsljivim življenjskim zgodbam pa se priključujejo marsikdaj še pretresljivejše zgodbe njihovih otrok, služabnikov v službi življenja gluhih staršev. Kriki gluhih in njihove zamolčane zgodbe se tako skozi filmsko zgodbo prepletajo z molkom nikoli do konca izkričanih zgodb njihov otrok,« so o filmu še povedali ustvarjalci.

Slovenski dokumentarec je bil v programu s tremi drugimi filmi: »Femmes sourdes, dites moi ...« iz Kanade, »Floating Sauna« iz Švedske in »Sunderland Deaf Society's 40« iz Velike Britanije.

Dogajanje na festivalu

• Gledališke predstave

Organizator festivala je na avdiciji med številnimi prijavljenimi gledališkimi predstavami, za katere je postavil pogoj minimalne dolžine trajanja 60 minut, izbral sedem predstav. Posebno pozornost je posvetil inovativnosti, unikatnosti zgodbe in učinku scenografije. Izbrane gledališke predstave so bile predvajane v treh dvoranah kompleksa Comédie de Reims s ponovitvami v treh dneh. Obiskovalcem so se zdele izstopajoče tri predstave.

Crying Hands (Jokajoče roke) iz Norveške: Predstava *Crying Hands* ni običajna gledališka produkcija, temveč zgodba, ki temelji na resničnih dogodkih. Produkcijo lahko obravnavamo kot »dokumentarno dramo«, spremljajo pa jo projekcije in pripovedovalca zgodb, ki predstavljajo dejstva skupaj z nastopi dveh igralcev. Akterji so nosilci resničnih zgodb, ki so jih med holokavstom doživeli mnogi posamezniki: v času Hitlerjeve vladavine so denimo gluhe kastrirali, da niso mogli imeti potomcev, tistim, ki so oglušeli pozneje, pa so prizanesli.

Monologue du vagin (Monolog vagine) iz Finske: Predstava nas spominja, da živimo v času, v kate-

rem posegamo po skrajnih oblikah izražanja, da bi lahko intimno spregovorili o sebi. Predstava ponuja intervjuje z ženskami vseh starosti, ras in družbenih struktur v neobdelani različici kot zgodbe o vaginah. Pogosto prihajajo v ospredje spolne zlorabe in nasilje nad ženskami. Povod za pogovore je bilo spoznanje, da je vagina še vedno tabuiziran in mistificiran del ženskega telesa.

The Black Drum (Črni boben) iz Kanade: Črni boben je sprva fantazijska zgodba, v kateri srečamo zlobnega ministra, ki nadzoruje citirano »črno srce« in prikazuje temen, čuden, vznemirljiv svet brez glasbe, smeha, ljubezni in svobode. V nadaljevanju igre Črni boben pripoveduje zgodbo mlade ženske, katere tetovaže oživijo in jo navdihujejo, da razišče svoje podzavestne strahove na poti, da bi našla svojo notranjo glasbo. V glavni vlogi kot Joan igra znana umetnica Dawn Jani Birley.

Predstave v živo

• Kinoprojekcije

Na festivalu so pripravili zanimiv nabor filmov v treh projekcijskih skupinah. V prvi skupini je bilo 22 kratkometražnih filmov. Skozi fokus gluhotе so filmski ustvarjalci posneli filme, ki pripovedujejo življenjske zgodbe posameznikov. V drugi projekcijski skupini so bili štiri filmi, narejeni s 3D-animacijo in različnimi vizualnimi efekti, v zadnji skupini pa so bili trije filmi, ki so jih režirali mladi režiserji.

Opazili smo, da avtorji s filmsko zgodbo razbijajo tabuje, kot so istospolna usmerjenost, spolnost, zapleteni družinski odnosi, in brez predsodkov režirajo vsebino.

Filmska žirija je med predvajanimi filmi za najboljši film izbrala *Noir et Blanc (Črno in belo)* francoske produkcije režiserja Juliena Bourgesa, ki so ga razglasili tudi za najboljšega režiserja, za najboljšega igralca pa Victorja Abbouja iz Francije.

Kot zanimivost naj povemo, da je bil eden izmed članov filmske žirije tudi Colin Allen, predsednik Svetovne zveze gluhih (WFD). Pred leti je bil zaposlen kot igralec in dramski učitelj v Avstraliji, ZDA in na Finskem.

• Ulično gledališče

Sredi festivalske vasi (Clin d'Oeil Village) so postavili velikanski šotor za predstave uličnega gledališča, v katerem so nastopali gluhi stand-up komiki, gledališki improvizatorji, pripovedovalci zgodb z »artikulacijo« telesa, rok, dlani ali prstov. Predstave so bile dostopne vsem obiskovalcem različnih generacij.

Ulično gledališče

Pred šotorom je bil postavljen oder za gluhe umetnike, ki so prikazali svoje performanse na različne načine (z rekviziti, dimnimi efekti ali v tradicionalnem kitajskem plesu z elementi borilnih veščin).

Kot umetniški improvizator v uličnem gledališču je nastopal nam znani španski performer Javier Guisado Martin alias Chavi, ki je v predstavi oponašal atleta, svetovnega rekorderja Usaina Bolta.

• Delavnice za otroke in mladino

Od leta 2005 imajo na festivalu zelo pomembno mesto mladi s svojimi izobraževalnimi in umetniškimi delavnicami v različnih disciplinah, ki jih predlagajo profesionalni umetniki (ples, gledališče, mimika, klovnanje itd.). Te multikulturne in večjezične delavnice so dostopne otrokom od 6. leta do mladine od 14. leta starosti.

Starši so lahko svojega otroka vsako jutro »odložili« v mladinskem paviljonu Jeunesse v festivalski vasi in ga pobrali ob koncu popoldneva. Otroci so se na delavnici lahko naučili glasbenih in gledaliških veščin ter tudi ročnih spretnosti ob izdelovanju raznih stvari.

• Večerni koncerti »deaf party«

Vsak večer so se imeli obiskovalci možnost zabavati ob glasbeni spremljavi ob koncertnem odru, kjer so organizatorji postavili posebne zvočnike, sub-wooferje za večji zvočno-vibracijski učinek. Obiskovalce so zabavali gluhi akterji: DJ Nico di Marco iz ZDA, raper Signmark, Finec s plesnim spremljstvom, ameriški roker Sean Forbes, plesna skupina Nikita iz Nemčije in britanska glasbena skupina Beethoven's Nightmare. Vsi ti glasbeniki so se uveljavili v svetu glasbe in so svetovno znani, za sabo pa imajo številne koncerte na prostem. Večerke koncerte je povezoval gluhi ameriški komik John Maucere.

Festival Clin d'Oeil je s svojo energijo privabljanja množice obiskovalcev vzbudil zanimanje pri Svetovni zvezi gluhih. Ta je ugotovila, da poslanstvo festivala sovпада s cilji Svetovne zveze gluhih in člani, določenimi v Konvenciji Združenih narodov o pravicah invalidov pri priznavanju znakovnega jezika kot enakopravnega jezika na ravni govornega jezika ter kot bistveni del kulturne in jezikovne identiteta globalne skupnosti gluhih. Predsednik Svetovne zveze gluhih Colin Allen je komentiral, da je cilj Svetovne zveze gluhih poudariti pomen znakovnega jezika v vseh vidikih življenja. Prav festival Clin d'Oeil tudi podpira ta cilj, tako da daje temelje predstavitvi gledališča, filma in drugih uprizoritvenih umetnosti v znakovnem jeziku. Takšni kulturno-jezikovni festivali krepijo moč gluhih in ustvarjajo ozaveščenost v širši družbi. Zato sta predsednik Allen in direktor festivala de Keyzer leta 2017 podpisala dogovor o medsebojnem sodelovanju obeh organizacij in o podpori zveze festivalu kot pokrovitelj.

Festival Clin d'Oeil 2019 v številkah:

- 4 dni festivala
- od 4000 do 5000 obiskovalcev na dan
- 36 gledaliških predstav
- 29 izbranih in predvajanih filmov
- 4 dokumentarni filmi
- 21 glasbenikov in plesalcev na večernih dogodkih »deaf party«
- 170 umetnic in umetnikov iz 28 držav
- 85 stojnic na razstavnem prostoru
- 180 prostovoljcev iz Francije in drugih držav sveta
- 150 otrok, udeleženi na delavnicah
- 25 tolmačev za francoski znakovni jezik in mednarodne kretnje

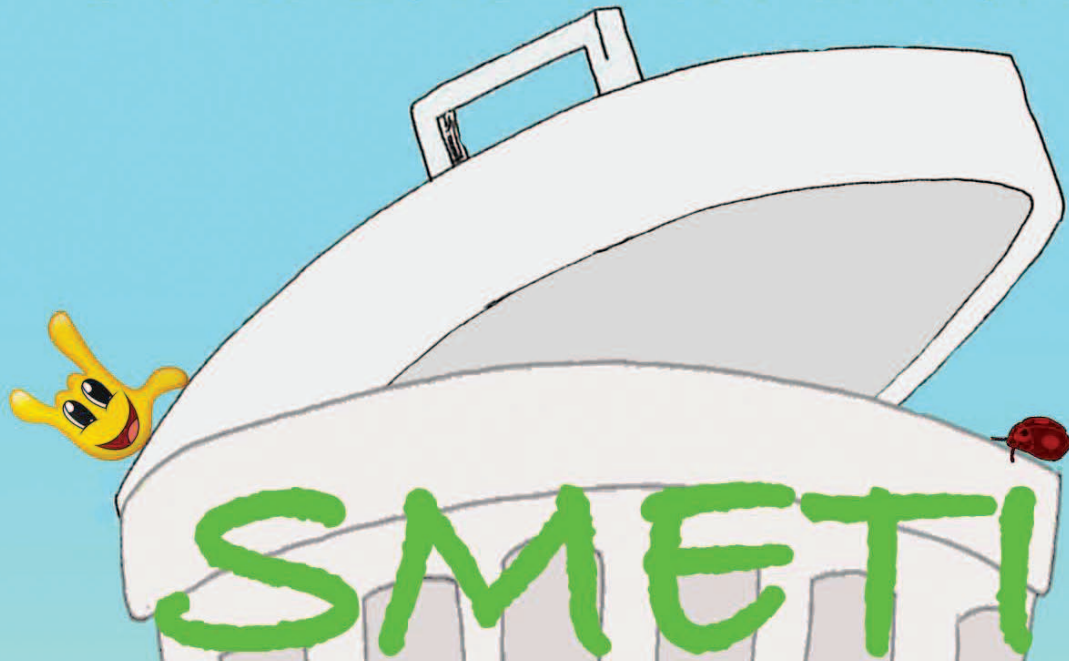
Anton Petrič in Valerija Škof

DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH CELJE

VABI NA
OTROŠKO PREDSTAVO

V SLOVENSKEM
ZNAKOVNEM JEZIKU

KJE?
KREKOV TRG,
CELJE

IGRA:
Damjan Šebjan

KDAJ?
SOBOTA,
21. 9. 2019
ob 10.30

Prisrčno vabljeni obiskovalci vseh starosti!

VSTOP PROST

V primeru dežja bo predstava v prostorih Osrednje knjižnice Celje.

Brumen in Mlakar zmagala na DP v balinanju posamično

Na balinišču Balinarskega društva Angela Besednjaka v Mariboru je v soboto, 8. junija, potekalo državno prvenstvo gluhih v balinanju v kategoriji posamično. Organizator je bilo Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor.

Z leve proti desni Marko Dragoš, Andrej Mlakar in Milan Kralj

Tekmovanja se je udeležilo sedem društev gluhih in naglušnih Slovenije z 20 balinarji in 11 balinarkami. Najprej so odigrali kvalifikacijske tekme, nato so se prvouvrščeni iz vsake skupine uvrstili v polfinale in naprej v finale. V vseh dvobojih so pokazali zavidanja vredno znanje in športno borbenost.

V finalnem ženskem dvoboju je večkratna državna prvakinja Ljubljančanka Antonija Brumen suvereno opravila s Celjanko Andrejo Ukmar. V boju za bron si je medaljo prvič nadel Milena Reichard - Kostevc, ki je premagala lansko bronasto tekmovalko Gordano Gramc iz Slovenskih Konjic.

Med moškimi je zmago na državnem prvenstvu prvič slavil Andrej Mlakar iz MDG Ljubljana, ki je premagal Marka Dragoša iz Aurisa Kranj – MDGN

Z leve proti desni Andreja Ukmar, Antonija Brumen in Milena Reichard-Kostevc

za Gorenjsko. V boju za tretje mesto je Milan Kralj iz DGN Ljubljana ugnal Celjana Roberta Rogla.

Rezultati

Moški:

Uvrstitev	Ime posameznika in društva
1. mesto	Andrej Mlakar, MDG Ljubljana
2. mesto	Marko Dragoš, AURIS Kranj – MDGN za Gorenjsko
3. mesto	Milan Kralj, DGN Ljubljana

Ženske:

Uvrstitev	Ime posameznice in društva
1. mesto	Antonija Brumen, DGN Ljubljana
2. mesto	Andreja Ukmar, DGN Celje
3. mesto	Milena Reichard - Kostevc, AURIS Kranj – MDGN za Gorenjsko

Sabina Hmelina

Državno prvenstvo gluhih v orientacijskem teku

V soboto, 15. junija, je 28 tekmovalcev iz petih društev gluhih in naglušnih tekmovalo na državnem prvenstvu gluhih v orientacijskem teku. Na progah, dolgih 1,9 km oziroma 2,7 km, odvisno od tekmovalne kategorije, so se morali tekači, opremljeni z zemljevidom in kompasom, v čim krajšem

času registrirati na kontrolnih točkah v gozdu pri Srednjih Bitnjah. Organizator tekmovanja AURIS Kranj MDGN za Gorenjsko je izjavil, da je bila tekmovalna trasa na raznovrstnem terenu, močno poraščenem z gozdom. Vsi tekmovalci so uspešno prišli v cilj.

Rezultati**Moški:****Kategorija 16–35**

Uvrstitev	Ime posameznika in društva
1. mesto	Tomi Strel (DGN Severne Primorske)
2. mesto	Žiga Bedenik (DGN Podravja Maribor)
3. mesto	Agim Mersini (DGN Podravja Maribor)

Kategorija 36–49

Uvrstitev	Ime posameznika in društva
1. mesto	Vladan Vukajlovič (DGN Severne Primorske)
2. mesto	Matjaž Jelnikar (DGN Celje)
3. mesto	Franci Jeranko (MDGN občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče)

Kategorija 50–64

Uvrstitev	Ime posameznika in društva
1. mesto	Boris Horvat (AURIS Kranj)
2. mesto	Marko Dragoš (AURIS Kranj)
3. mesto	Bojan Cmok (MDGN občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče)

Kategorija 65+

Uvrstitev	Ime posameznika in društva
1. mesto	Stanko Mur (AURIS Kranj)
2. mesto	Rajko Demir (DGN Severne Primorske)

Udeleženci DP gluhih v orientacijskem teku po končanem tekmovanju

Ženske:**Kategorija 36–49**

Uvrstitev	Ime posameznice in društva
1. mesto	Adrijana Ločnikar (DGN Celje)
2. mesto	Sabina Radovanovič (DGN Celje)
3. mesto	Gordana Škof (DGN Celje)

Kategorija 50–64

Uvrstitev	Ime posameznice in društva
1. mesto	Maja Šušteršič (AURIS Kranj)
2. mesto	Gordana Gramc (MDGN občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče)
3. mesto	Alenka Dobnikar (AURIS Kranj)

Kategorija 65+

Uvrstitev	Ime posameznice in društva
1. mesto	Rafaela Demir (DGN Severne Primorske)

Sabina Hmelina

Gluhi Konjičani na kolesarski turi Rogaška 2019

Lani smo gluhi kolesarji iz društva MDGN občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče na 30. rekreativnem kolesarskem maratonu Rogaška prejeli kristalni pokal kot najštevilnejša ekipa na maratonu, na kar smo bili zelo ponosni. To nas je navdalo z motivacijo, da se znova udeležimo letošnjega kolesarskega maratona v Rogaški Slatini, ki je bilo napovedano za nedeljo, 23. junija 2019. Zbrali smo še večjo kolesarsko ekipo kot lani, vendar je vremenska ujma preprečila ta dogodek. Organizator je moral zaradi močnega deževja in poplavljenih delov trase odpovedati kolesarski maraton.

Kljub odpovedi smo se odločili, da našo kolesarsko akcijo izpeljemo sami, tako da na dan osamosvoji-

tve naše države prevozimo kolesarski maraton po isti trasi. Organizatorjem smo se želeli oddolžiti za

Člani Konjiškega društva na kolesarskem maratonu v Podčetrtru

njihovo priznanje naši ekipi. V torek, 25. junija, je bil napovedan sončen in zelo vroč dan, zato smo se v zgodnjih jutranjih urah zbrali na parkirišču Športne dvorane Balinček na koncu Rogaške Slatine. Pripravili smo kolesa in opremo ter krenili po označeni kolesarski stezi proti Podčetrtku.

Pot nas je vodila ob regionalni cesti Rogaška Slatina–Podčetrtek, po kolesarski stezi, ki so jo zgradili in odprli leta 2015. Peljali smo se skozi Pristavico, nadaljevali čez Nimno in prišli do roba izsušenega Vonarskega jezera, ki bo po medijskih napovedih v nekaj letih z gradbenimi posegi in ponovno

ojezeritvijo postalo turistična atrakcija. Ob robu nekdanjega jezera smo zapeljali do termalnega parka Aqualuna in kolesarili vzporedno z železniško progo vse do Podčetrтка. Tam smo prečkali progo, zavili proti središču Podčetrтка in se ustavili ob cestnem krožišču, kjer smo se slikali pred piramidnim monolitom sredi krožišča. Obrnili smo se in se po isti poti odpeljali vse do izhodišča. Tam smo si privoščili osvežilne napitke in se odpravili domov z obljubo, da se spet srečamo na naslednji kolesarski akciji.

Irena Marinko

Državno prvenstvo gluhih v športnem ribolovu

Zadnje junijsko soboto je v sodelovanju z ribiško družino Zagorje v mirnem in idiličnem okolju ribnika Zagorje potekalo tekmovanje v športnem ribolovu. Kljub vročemu vremenu je bilo prijavljenih 23 ribičev iz sedmih društev Slovenije.

Pri rezultatih ribičev, ki so tekmovali v treh sektorjih, so o razvrstitvi najprej odločale točke, nato

pa teža ulovljenih rib. Zmagovalec je bil ribič Albin Šmidlehner iz DGN Koroške, ki je na suho potegnil veliko rib s skupno težo 19.700 gramov.

Med ekipami so slavili ribiči iz ljubljanskega društva Igor Časar, Igor Mežnar in Klemen Žnidar.

Prejemniki medalj in pokalov ekipno

Prejemniki medalj posamično

Rezultati ekipno

Uvrstitev	Naziv ekipe društva
1. mesto	DGN Ljubljana
2. mesto	DGN Koroške Dravograd
3. mesto	MDGN Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče

Rezultati posamično

Uvrstitev	Ime posameznika in društva	Dosežek v gramih
1. mesto	Albin Šmidlehner (DGN Koroške Dravograd)	19.700
2. mesto	Igor Mežnar (DGN Ljubljana)	15.590
3. mesto	Ivan Vačovnik (DGN Ljubljana)	13.230

Sabina Hmelina

Anton Pelku v slovo

*Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči;
Tam sonce sreče ti ne ugasne,
resnice sonce ne stemni.*

(Simon Gregorčič)

Pridejo trenutki, ko je treba reči zbogom in se posloviti od ljudi, ki smo jih imeli radi. Polni bolečine in žalosti se poslavljamo od našega člana Mestnega društva gluhih Ljubljana in najboljšega šahista med gluhih v Sloveniji, reprezentanta Športne zveze gluhih Slovenije.

V letu 1994 je bil udeleženec svetovnega prvenstva v šahovski ekipi za svetovne igre gluhih v Brnu na Slovaškem, leta 1995 pa se je udeležil evropskega prvenstva v šahu za gluhe v Rimu v Italiji.

V imenu Mestnega društva gluhih Ljubljana je igral šah na državnih prvenstvih in postal večkratni državni prvak med gluhih v šahu ter ekipi Mestnega društva gluhih Ljubljana prispeval medalje. Nazadnje je lani igral v Kopru in postal državni prvak med gluhih. Letos smo ga zelo pogrešali, saj zaradi bolezni žal ni mogel priti na državno prvenstvo gluhih v šahu v naši organizaciji, ki je bilo februarja v Ljubljani.

Nekoč si prihajal v društvo vedno nasmejan, dobre volje, rad si poklepetal s svojimi prijatelji.

Dragi Anton, tja, kjer si odšel, ni več solza, ne bolečine, le mir in neskončna tišina. Hvala ti za vse,

Anton Pelko (1942–2019)

kar si nam dal in kar si naredil za šahovsko ekipo Mestnega društva gluhih Ljubljana.

Naj ti zvon za vedno zapoje svojo milo pesem.
Naj ti bo rahla zemlja in počivaj v miru!

V imenu Mestnega društva gluhih Ljubljana in Športne zveze gluhih Slovenije izrekamo sožalje ženi Olgi, sinu, hčerki in vnukom ter drugim svojcem.

Mestno društvo gluhih Ljubljana

*Samo eden sem; pa vendar sem nekdo.
Ne morem narediti vsega; pa vendar lahko kaj naredim.
Ne bom zavrnil tistega, kar zmorem. (Helen Keller)*

V spomin Floriju Kotniku, članu DGN Koroške (1927–2019)

Tiho odpade list, ostane radostno upanje v novo vzklitje. Ko pa se ustavi srce, obmolkne vse, ostane le tišina in večna bolečina.

Poslovali smo se od tebe, dragi Flori, dolgoletni član društva gluhih in naglušnih Koroške.

Poznali smo te kot zdravo in močno osebo, ki nisi poznal počitka. Vedno si bil pripravljen pomagati in spravljati v dobro voljo vse, ki so se zbirali okrog tebe. Izredne delovne navade, močna volja in sposobnosti so ti omogočile, da si dosegel in uresničeval veliko svojih želja. Prav povsod, kamor te je zanesla življenjska pot, si bil lepo sprejet, saj si s seboj nosil prijazen in topel odnos do soljudi.

Nastajalo je kar nekaj sprememb, zato si želel čim več prispevati k uspešnemu delovanju društva, njegovi rasti in razvoju. Leta 1965 in 1972 si bil kar dvakrat izvoljen za podpredsednika društva, nato si bil še član upravnega odbora, od leta 1976 do 1980 pa si vodil društvo in postal predsednik Društva gluhih in naglušnih Koroške.

Zelo uspešen si bil na športnem področju, saj si začel smučati že pri osmih letih. Od leta 1947 do 1958 si bil uspešen v alpskem smučanju, predvsem v skokih. Leta 1950 si si doma zgradil malo 30-metrsko skakalnico in lesen konstrukcijski stolp in že naslednje leto na prvenstvu slišočih koroške regije dosegel 3. mesto v skokih na tekmovanju v Črni na Koroškem, leta 1953 pa zmagal v skokih v Slovenj Gradcu. Bil si 14-kratni državni prvak gluhih.

Velikokrat si bil uspešen na prvenstvu Zveze gluhih Jugoslavije. Leta 1949 si se udeležil mednarodnega prvenstva gluhih, kjer si dosegel 3. mesto v slalomu na tekmi v Innsbrucku (Avstrija). Leta 1950 si osvojil 4. mesto v slalomu v avstrijskem Badgasteinu-Hofgasteinu in leta 1952 na mednarodnem prvenstvu gluhih 2. mesto v skokih na srednji skakalnici v Mitterndorfu-Kulm v Avstriji.

Prav tako si se leta 1949 aktivno vključil v jugoslovansko smučarsko reprezentanco gluhih, v kateri si bil do konca leta 1956. Tako si leta 1953 na olimpijskih igrah gluhih v Oslu (Norveška) dosegel 4. mesto v skokih na srednji skakalnici in na jugoslovanskem smučarskem prvenstvu gluhih ekipno 4. mesto od devetih udeleženi držav.

Skupaj z drugimi člani društva si bil aktivno vključen na številna področja in dosegal izjemne rezultate. Zaradi dela svojega življenja, ki si ga posvetil športu, in doseženih uspehov si bil letos povabljen na slavnostno podelitev priznanj najboljšim športnikom v občini Ravne na Koroškem.

Vedno si tudi rad poprijel za slikarski čopič, saj si leta 1964 postal tudi član društva likovnikov koroške regije. Udeleževal si se raznih likovnih tečajih, delavnic, svoje risbe pa si razstavljal po številnih krajih po Sloveniji. Tvoja strast do risanja nam je omogočila, da smo lahko slike s ponosom razstavljali na naših predstavitvah v posameznih koroških občinah.

Društvo je bilo tvoj drugi dom, kamor si se zatekel tudi takrat, ko si si želel malo razvedrila, smeha, pogovora. S svojim delom si želel ponuditi svoji družini vse in noben napor ni bil zate pretežak. Okoli sebe si imel velik krog prijateljev, tako gluhih kot tudi slišočih. Za seboj si pustil veliko dobrih dejanj in plemenitih sledi, ki bodo živele v naših srcih in nas spominjale nate.

Vsi, ki smo te poznali, te bomo pogrešali, a nikoli pozabili, saj si imel široko srce za vsakogar. Za vse tvoje delo pa iskrena hvala in naj ti bo lahka zemlja.

V imenu DGN Koroške izrekamo iskreno sožalje ženi Boži, hčerki Meti, vnukinjama in drugim sorodnikom.

Člani Društva gluhih in naglušnih KOROŠKE

DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH CELJE

ORGANIZIRA

MEDNARODNI TEDEN GLUHIH

OD 16. 9. 2019 DO 21. 9. 2019

GLUHI = SLIŠEČI

PRIPRAVLJENI SPREJETI DRUGAČNOST?

PROGRAM AKTIVNOSTI:

TISKOVNA KONFERENCA

**KDAJ: 12. 9. 2019 ob 11.00 v prostorih
Društva gluhih in naglušnih Celje, Lešničarjeva ulica 5, Celje**

TEČAJ SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA

**KDAJ: 16.–20. 9. 2019 od 17.00 do 19.00 v Levstikovi dvorani
Osrednje knjižnice Celje, Muzejski trg 1a, Celje**

DOKUMENTARNI FILM: LASTOVKE LETAJO NIZKO IN POGOVOR Z REŽISERJEM

**KDAJ: 16. 9. 2019 ob 19.00
Mestni kino Metropol Celje, Stanetova ulica 15, Celje**

DAN ODPRTIH VRAT V DRUŠTVU GLUHIH IN NAGLUŠNIH CELJE

**KDAJ: 17. 9. 2019 od 9.00 do 13.00 v prostorih
Društva gluhih in naglušnih Celje, Lešničarjeva ulica 5, Celje**

OKROGLA MIZA

**KDAJ: 18. 9. 2019 ob 15.30 v Levstikovi dvorani
Osrednje knjižnice Celje, Muzejski trg 1a, Celje**

PREDSTAVITEV DRUŠTVA GLUHIH IN NAGLUŠNIH CELJE

**KDAJ: 21. 9. 2019 od 10.00 do 12.30, Krekov trg, Celje
STOJNICE S SPREMLJAJOČIM PROGRAMOM**

SLAVNOSTNA AKADEMIJA

KDAJ: 21. 9. 2019 ob 13.00 v Celjskem domu, Krekov trg 3, Celje

VABLJENI.

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE IN
DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH CELJE

VAS VABITA NA

MEDNARODNI DAN GLUHIH

CELJE, 21. 9. 2019

GLUHI = SLIŠEČI
PRIPRAVLJENI SPREJETI DRUGAČNOST?

PROGRAM:

Od 9.30 do 10.00 – prihod udeležencev

Od 10.00 do 12.30 – ogledi znamenitosti mesta Celje
in/ali obisk stojnic na Krekovem trgu s programom

Od 13.00 do 14.00 – slavnostna prireditev
(Celjski dom, Krekov trg 3, Celje)

15.00 – družabno srečanje
(Kongresni center Celje, Dečkova cesta 1, Celje)

VABLJENI!

Častni pokrovitelj Mednarodnega dneva gluhih je župan
Mestne občine Celje g. Bojan Šrot.

ZVEZA DRUŠTEV
GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
DEAF AND HARD OF HEARING CLUBS ASSOCIATION OF SLOVENIA

Mestna občina Celje

Društvo gluhih in
naglušnih Celje